

Raport z konsultacji społecznych
PRZYSZŁOŚĆ BULWARU FILADELFIJSKIEGO

PRZYSZŁOŚĆ BULWARU FILADELFIJSKIEGO
Włącz się w konsultacje społeczne!

TORUŃ, GRUDZIEŃ 2011

**Koncepcja scenariusza konsultacji, realizacja i opracowanie raportu
na zlecenie Urzędu Miasta Torunia**

GRA W MIASTO Monika Komorowska

Zespół badawczy

mgr socjologii, inż. arch. Monika Komorowska
mgr inż. arch. Marlena Happach
mgr Agata Tatarska
Ludwika Ignatowicz

Koordinacja organizacyjna konsultacji w ramach projektu:

Wydział Komunikacji Społecznej i Informacji Urzędu Miasta Torunia

Spis treści:

1. Cel konsultacji oraz etapy procesu konsultacji i zastosowane metody badawcze.....	3
2. Wyniki badania ankietowego.....	4
2.1 Charakterystyka uczestników konsultacji.....	4
2.2 Stosunek uczestników badania do Bulwaru Filadelfijskiego.....	6
2.3 Sposoby wykorzystywania Bulwaru Filadelfijskiego przez uczestników badania ankietowego oraz ich oczekiwania względem przyszłej modernizacji.....	12
3. Konsultacje przy mapie, spacerzy badawcze, spotkania z mieszkańcami i nadesłane, zgłoszone uwagi, jak przestrzeń Bulwaru Filadelfijskiego zmieniliby mieszkańcy. To, czego nie dowiedzieliśmy się w ankiecie.	25
4. Warsztat z organizacjami pozarządowymi. Co jest najważniejsze w modernizacji Bulwaru Filadelfijskiego dla środowiska społeczników i aktywistów?	29
5. Podsumowanie oraz rekomendacje.....	34

Załączniki graficzne:

1. Uwagi z konsultacji zebrane podczas spacerów badawczych, „konsultacji przy mapie” oraz spotkań
2. Zdj.1. Użytkownicy Bulwaru Filadelfijskiego – aktualne sposoby korzystania z przestrzeni
3. Zdj.2. Użytkownicy Bulwaru Filadelfijskiego – aktualne sposoby korzystania z przestrzeni
4. Zdj. 3. Centralna część Bulwaru Filadelfijskiego – stan aktualny
5. Zdj.4. Część Bulwaru Filadelfijskiego wokół przystani AZS – stan aktualny
6. Zdj. 5. Część Bulwaru Filadelfijskiego przy moście kolejowym – stan aktualny
7. Zdj.6. Punkt Konsultacyjny na Bulwarze Filadelfijskim oraz na Rynku Staromiejskim.
8. Zdj.7. Konsultacje przy mapie- zdjęciu lotniczym
9. Zdj.8. Jeden ze spacerów badawczych po Bulwarze Filadelfijskim
10. Zdj.9. Spotkania z mieszkańcami oraz warsztat dla organizacji pozarządowych

1. Cel konsultacji oraz etapy procesu konsultacji i zastosowane metody badawcze

Bulwar Filadelfijski to jedna z ważniejszych przestrzeni publicznych w Toruniu. Miejsce ważne zarówno dla mieszkańców miasta, jak i odwiedzających je turystów. Urząd Miasta Torunia planuje rewitalizację Bulwaru Filadelfijskiego. Przed podjęciem dalszych decyzji w tym zakresie podjął dialog z mieszkańcami, pytając o ich opinie i oczekiwania związane z funkcjonowaniem Bulwaru, o to, co należy tu zmienić, a co jest największym walorem tego miejsca. Podstawowym celem konsultacji społecznych było zdobycie wiedzy o potrzebach i oczekiwaniach użytkowników Bulwaru Filadelfijskiego, które posłużą do skonstruowania wytycznych do projektu modernizacji tej przestrzeni, tak by stworzyć tu przestrzeń odpowiadającą potrzebom i poprawiającą jakość życia wszystkich mieszkańców Torunia. Ważnym celem konsultacji była też funkcja informacyjna, z jednej strony informowanie o planowanej inwestycji, a z drugiej stałe podkreślanie, że konsultacje są też przestrzenią ścierania się różnych wizji, których realizacja często pozostaje niemożliwa, ze względu na różnorodne ograniczenia.

Bulwar Filadelfijski, czyli przestrzeń szczególna...

Bulwar Filadelfijski jest miejscem pozostającym pod opieką konserwatorską wynikającą z walorów historycznych tego obszaru oraz ochroną związaną z wytycznymi programu NATURA 2000. Te uwarunkowania wpłyną na projekt przyszłego zagospodarowania Bulwaru. Przede wszystkim teren Bulwaru leży w granicach bezpośredniego zagrożenia powodziowego, tutaj przebiega również granica obszaru niezwykle cennego przyrodniczo. Z punktu widzenia konserwatorskiego najważniejszą kwestią jest ochrona panoramy Starego Miasta.

Proces konsultacji

Konsultacje „Przyszłość Bulwaru Filadelfijskiego” były wieloetapowym procesem, w którym wykorzystano różnorodne sposoby zbierania wiedzy o potrzebach i oczekiwaniach uczestników tego procesu. Podstawowym elementem było badanie ankietowe realizowane przez miesiąc od 7 października do 6 listopada b.r. Ankieta była dostępna on-line oraz w wersji papierowej w punkcie konsultacyjnym i podczas spotkań. Dopełnieniem danych zebranych w ankiecie były spacery badawcze, konsultacje przy mapie, spotkania z mieszkańcami oraz warsztat z organizacjami pozarządowymi. Punkt konsultacyjny na Bulwarze Filadelfijskim działał przez dwa weekendy 8 i 9 oraz 15 i 16 października w godzinach 10:00 – 17:00 (Załącznik 7). W tym czasie odbyło się 6 spacerów badawczych. Spacer polegał na przejściu odcinka pomiędzy mostem kolejowym a przystanią AZS w grupie pod opieką badacza (Załącznik 9). W czasie spaceru badacz zadawał pytania, a uczestnicy zaznaczali swoje spostrzeżenia dotyczące otaczającej przestrzeni na specjalnie przygotowanych mapach. Zaletą spaceru było to, że udało nam się zebrać bezpośrednio reakcje na przestrzeń. Konsultacje przy mapie polegały na zaznaczeniu poprzez uczestników swoich wizji, uwag, komentarzy na zdjęciu lotniczym konsultowanego obszaru (Załącznik 8). Spotkania i warsztat z NGO były szansą na pogłębienie wiedzy o potrzebach i oczekiwaniach określonych grup użytkowników (Załącznik 10). Dodatkową możliwością wypowiedzenia się w konsultacjach było przesłanie wiadomości elektronicznej do Urzędu Miasta Torunia.

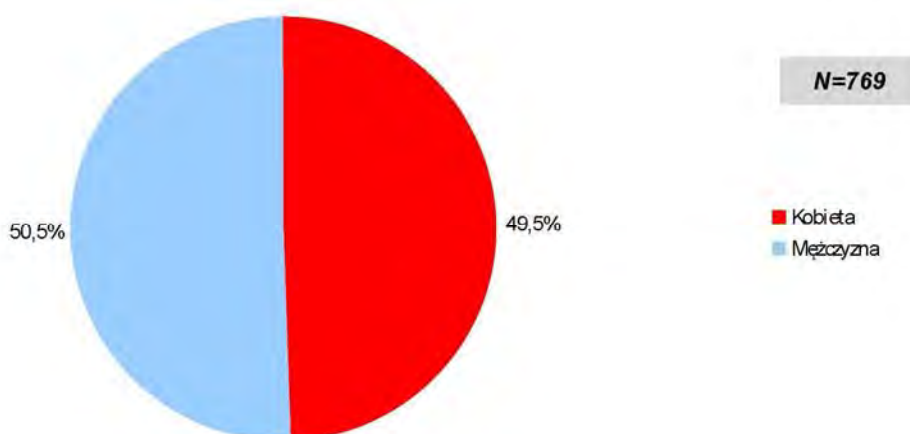

2. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

2.1 Charakterystyka uczestników konsultacji

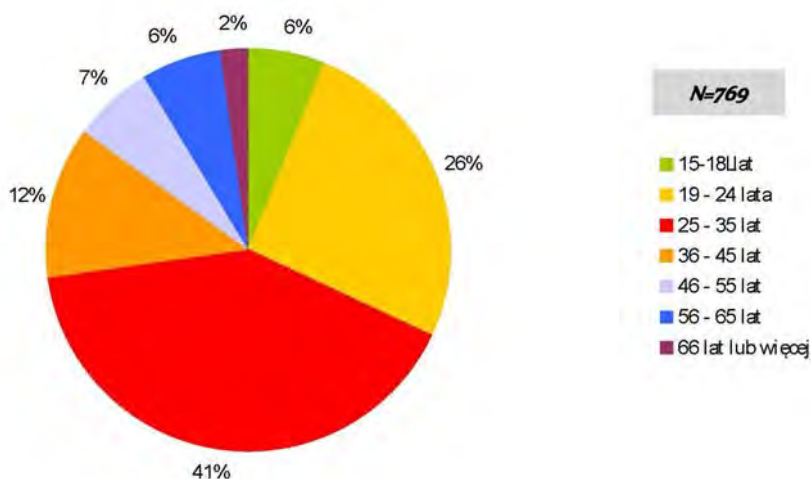
W badaniu ankietowym wzięło udział 769 osób. Wśród uczestników nieznacznie przeważali mężczyźni (50,5%). (Wykres 1).

Wyk.1 Płeć uczestników badania ankietowego

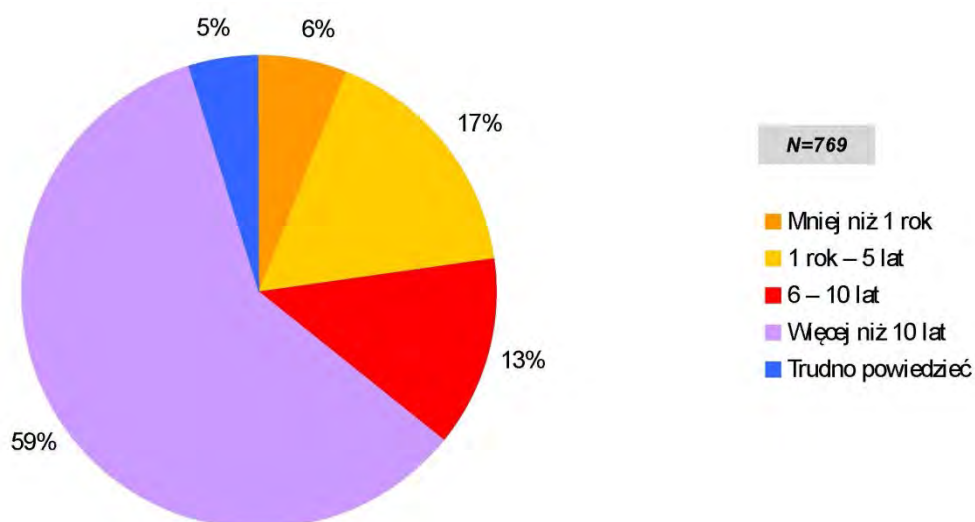
Dominowały osoby w wieku: 25-35 lat (41%) oraz 19-24 lata (26%) (Wykres 2). Skład wiekowy uczestników konsultacji mógł wpłynąć na charakter zgłaszanych uwag. Relatywnie niski udział osób powyżej 56 roku życia mógł wynikać z formuły realizowanego badania: on-line. Jednak organizatorzy zapewnili alternatywne możliwości wypowiedzenia się – wypełnienia ankiety w punkcie konsultacyjnym, udział w spotkaniu, wyrażenie opinii podczas spaceru badawczego czy konsultacji przy mapie.

Wyk. 2 Wiek uczestników badania ankietowego

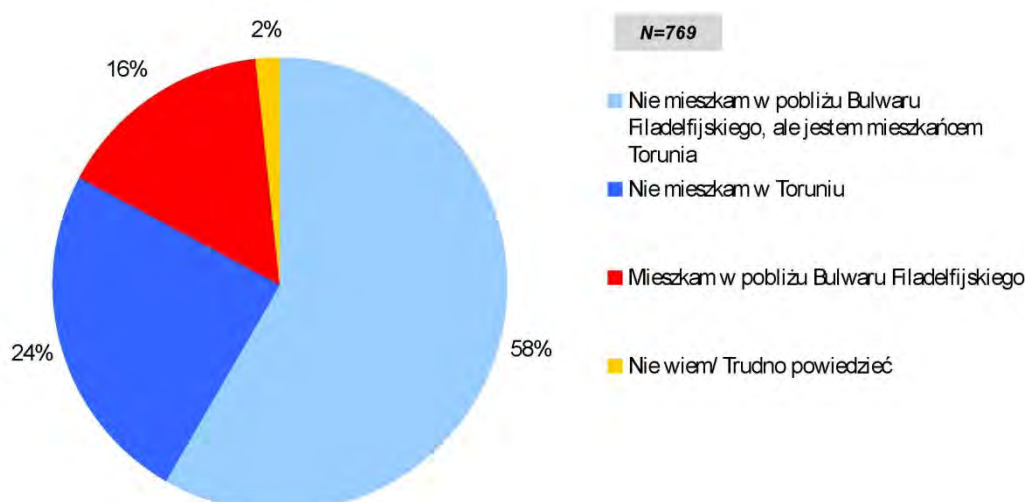
Spośród uczestników badania ankietowego ponad połowa (59%) odwiedza Bulwar Filadelfijski dłużej niż 10 lat (Wykres 3). Opinie tych osób są szczególnie cenne ze względu na to, że są stałymi użytkownikami tej przestrzeni publicznej i dobrymi jej obserwatorami. Liczni uczestnicy korzystają z Bulwaru Filadelfijskiego od 6 do 10 lat (13%). 17 % uczestników odwiedza Bulwar Filadelfijski od 1-5 lat (17%) (Wykres 3).

Wyk.3 Od jak dawna odwiedza Pan(i) Bulwar Filadelfijski?

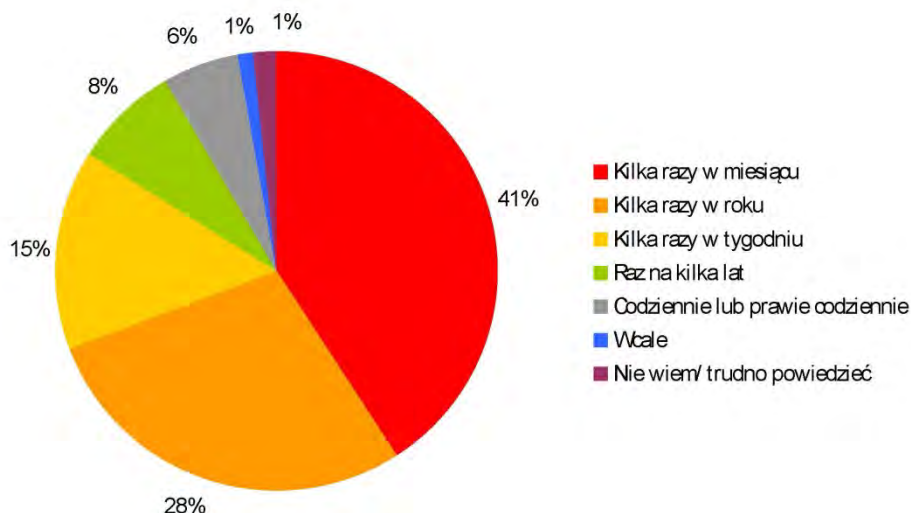
Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego to mieszkańcy Torunia, w tej grupie przeważały osoby, które nie mieszkają w pobliżu Bulwaru Filadelfijskiego (58%). Licznie reprezentowani są również uczestnicy niemieszkający w Toruniu (24%) (Wykres4). W tej grupie znaleźli się w większości turyści, którzy wypełnili ankietę w punkcie konsultacyjnym. Udział tej grupy pozwolił na uchwycenie niedogodności i oczekiwań względem Bulwaru Filadelfijskiego ważnej grupy użytkowników, którzy na tę przestrzeń patrzą inaczej niż mieszkańcy Torunia – jej stali użytkownicy.

Wyk. 4 Czy mieszka Pan(i) w pobliżu Bulwaru Filadelfijskiego?

Jeśli chodzi o częstotliwość wizyt na Bulwarze Filadelfijskim, to uczestnicy badania wskazywali najczęściej (41%), że odwiedzają Bulwar kilka razy w miesiącu, kolejną grupą byli uczestnicy badania, którzy odwiedzają go kilka razy w roku (Wykres 5).

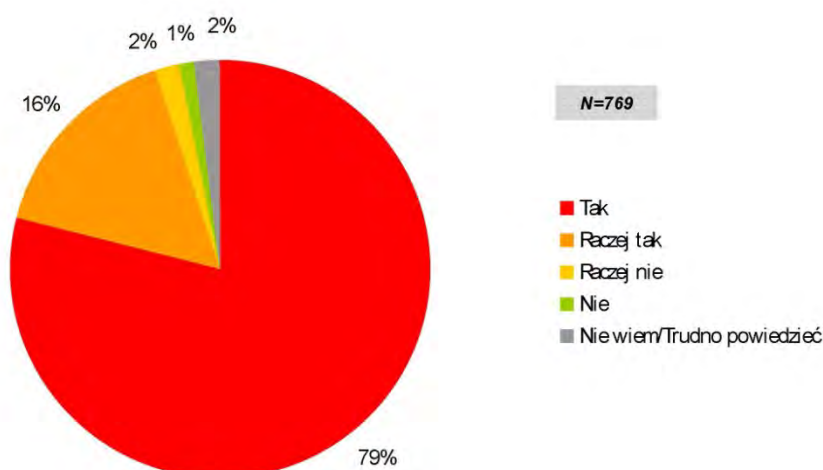
Wyk. 5 Jak często odwiedza Pan(i) Bulwar Filadelfijski?

2.2 Stosunek uczestników badania do Bulwaru Filadelfijskiego

Uczestników badania charakteryzuje pozytywny stosunek do Bulwaru Filadelfijskiego. 95 % uczestników deklaruje, że lubi i raczej lubi Bulwar Filadelfijski, a jedynie 3 % nie lubi go lub raczej go nie lubi (Wykres 6). Ten deklarowany pozytywny stosunek do Bulwaru Filadelfijskiego często mógł być motywacją do wzięcia udziału w konsultacjach „Przyszłość Bulwaru Filadelfijskiego”, bo choć Bulwar to lubiana przestrzeń publiczna, to uczestnicy badania nie są wobec niej bezkrytyczni i chętnie wskazywali preferowane kierunki zmian.

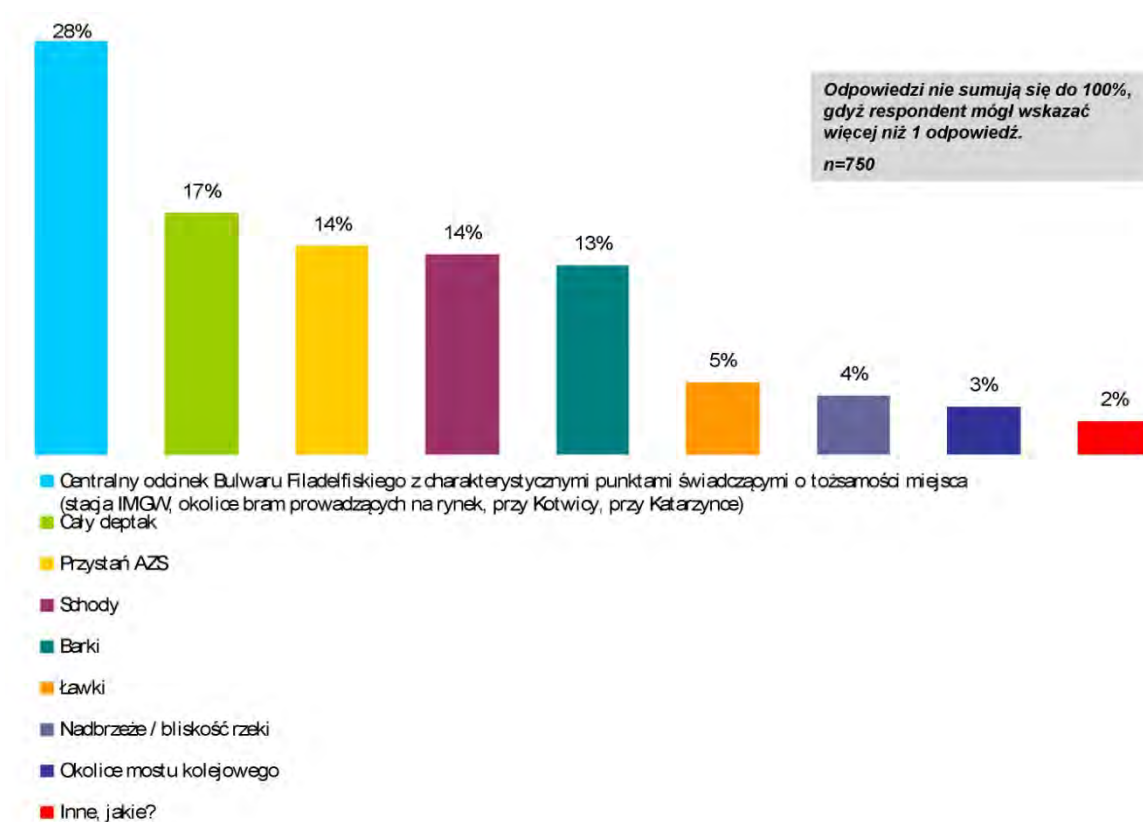
Wyk. 6 Czy lubi Pan(i) Bulwar Filadelfijski?

W konsultacjach społecznych pytaliśmy mieszkańców o obszar Bulwaru Filadelfijskiego pomiędzy mostem kolejowym a przystanią AZS. Wstępem do analizy preferowanych przez uczestników badania kierunków zmian było zdobycie informacji o tym, które miejsca aktualnie uczestnicy konsultacji lubią najbardziej (Wykres 7). Było to pytanie otwarte. 39% odpowiedziało, że nie ma miejsca, które lubią najbardziej. 61% osób, które odpowiedziały na to pytanie, wskazały bądź konkretne punkty lub odcinki przestrzeni Bulwaru (np. przystań AZS, centralny odcinek Bulwaru), lub elementy, które charakteryzują przestrzeń na różnych jej fragmentach (m.in. ławki, schody).

Najczęściej wśród wskazań miejsc najbardziej lubianych pojawiał się centralny odcinek Bulwaru Filadelfijskiego z charakterystycznymi punktami świadczącymi o tożsamości miejsca (stacja IMGW, okolice bram prowadzących na rynek, „przy Kotwicy”, „przy Katarzynce” 28%), następną w kolejności jest przystań AZS (17%). Kolejne wskazania dotyczyły elementów kształtujących przestrzeń i sprzyjających rekreacji: schody i barki (po 14% wskazań) oraz ławki (13%).

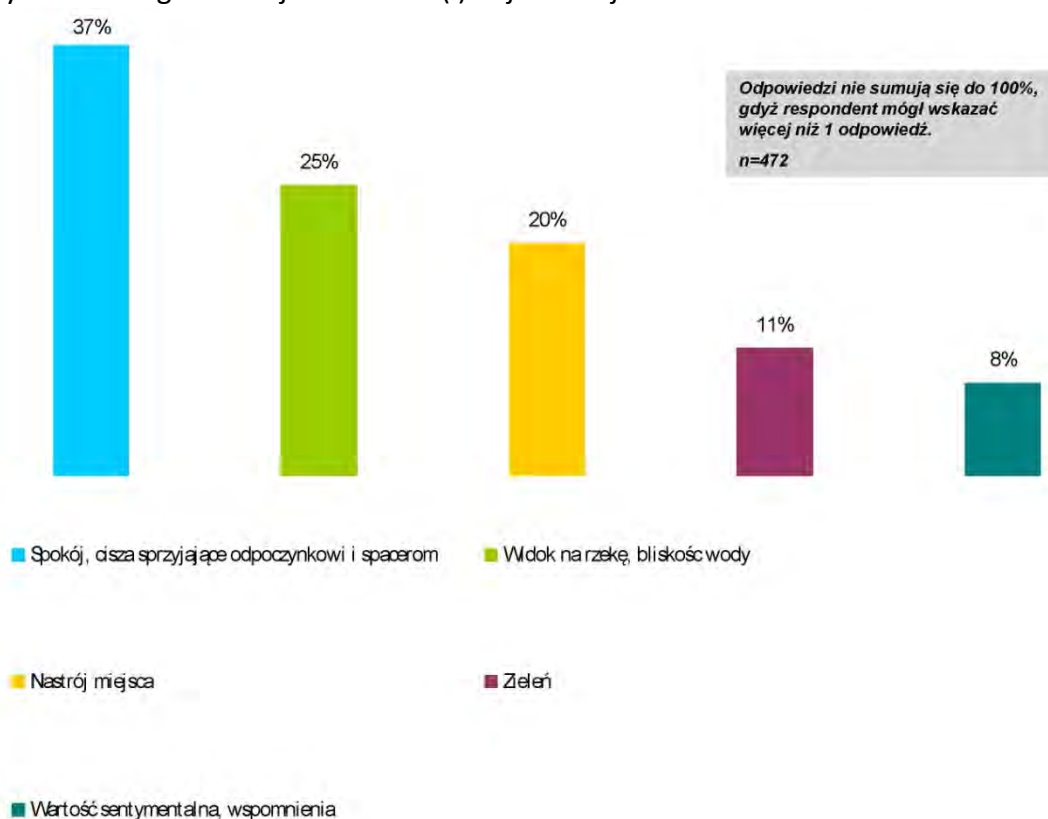
Wyk. 7 Które miejsce na Bulwarze Filadelfijskim lubi Pan(i) najbardziej?

Uczestnicy, zapytani o to, dlaczego wskazane przez siebie miejsce lubią najbardziej, podkreślali różne elementy (Wykres 8). Najczęściej był to „spokój, cisza sprzyjające odpoczynkowi i spacerom” (37%) oraz „widok na rzekę, bliskość wody” (25%). O sympatii dla danego miejsca decyduje zdaniem uczestników konsultacji również jego nastrój (20%), a następnie zieleń (11%) oraz - co ciekawe - „wartość sentymentalna, wspomnienia” (np. pierwsza randka, karmienie kaczek w dzieciństwie - 8% wskazań). Wątek osobistych wspomnień odwiedzających Bulwar mieszkańców Torunia może posłużyć w przyszłości do stworzenia emocjonalnej mapy miejsca, czy może stać się inspiracją dla projektantów przyszłego zagospodarowania Bulwaru Filadelfijskiego.

Wyk. 8 Dlaczego to miejsce lubi Pan(i) najbardziej?

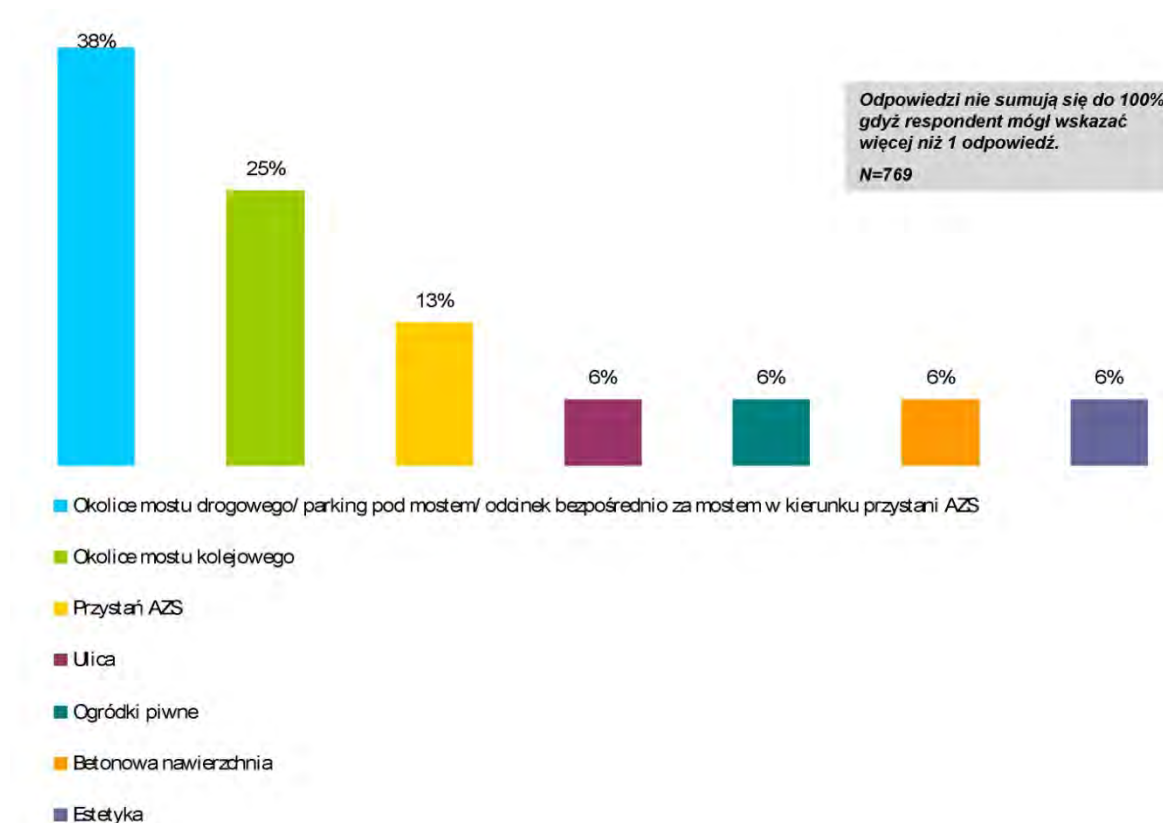
Uczestnicy zapytani natomiast o miejsca, które lubią najmniej (Wykres 9) wskazywali najczęściej okolice mostu drogowego (38%), w tym też często w odpowiedziach wyszczególniano parking pod mostem i odcinek Bulwaru przylegający do mostu drogowego w kierunku przystani AZS. Miejscem nielubianym są też okolice mostu kolejowego (25%).

Przystań AZS, która była wskazywana przez uczestników na drugim miejscu, jako miejsce najbardziej lubiane, ma także dużą ilość wskazań, jako miejsce najmniej lubiane (13%). Wydaje się, że uczestnicy badania, z jednej strony lubią potencjał tego miejsca, a z drugiej nie lubią tego miejsca przez to, że ten potencjał od dawna jest niewykorzystany. Pozostałe wskazania (po 6%) dotyczą jakościowych cech przestrzeni lub jej elementów bardziej niż konkretnych punktów. Są to: ulica, ogródki piwne i betonowa nawierzchnia i bardziej ogólna kategoria: estetyka miejsca („gierkowski styl”, „pomnik minionej epoki”, „szaro, brudno”. Ponad połowa udzielających odpowiedzi na to pytanie nie wskazała jednak żadnego najbardziej nielubianego miejsca (63%).

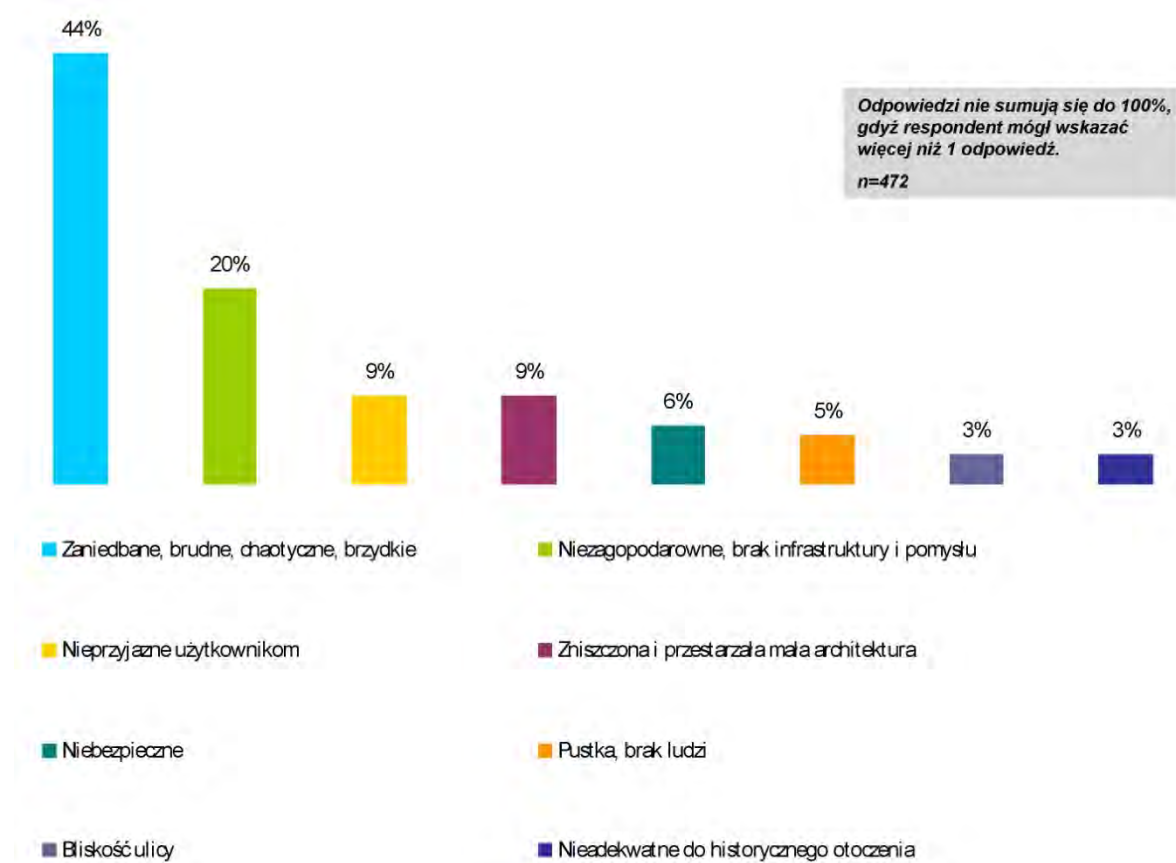
Wyk. 9 Które miejsca na Bulwarze Filadelfijskim lubi Pan(i) najmniej?

Dlaczego uczestnicy konsultacji nie lubią tych miejsc? (Wykres10). Ze względu na ich charakterystykę, najczęściej wskazywano przymiotniki „zaniedbane, brudne, chaotyczne, brzydkie” (44%) oraz "niezagospodarowane, brak infrastruktury i pomysłu” (20%). Uczestnicy badania nie lubią wskazanych przez siebie miejsc, bo często są nieprzyjazne użytkownikom (9%). Tu wymieniany był często konflikt pomiędzy pieszymi i rowerzystami, tłok wynikający ze źle zorganizowanej przestrzeni deptaku. Wymieniano również zniszczoną i przestarzałą małą architekturę (9%), niebezpieczeństwo (6%) oraz pustkę i brak ludzi (5%), a także bliskość ulicy i nieadekwatność do historycznego otoczenia (3%).

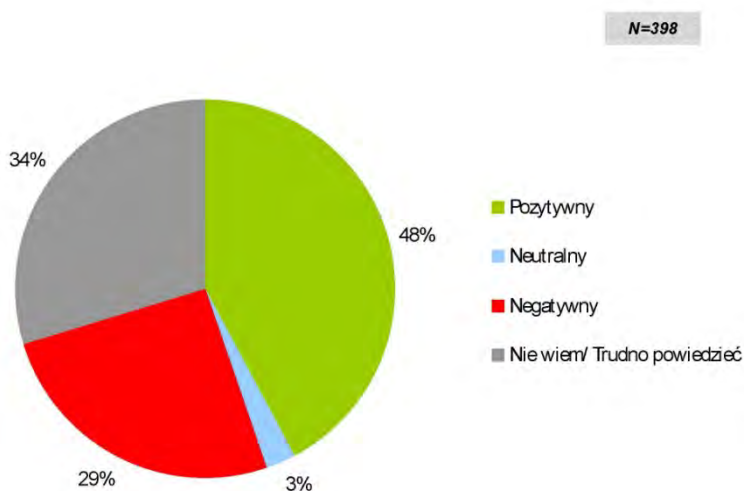
Wyk. 10 Dlaczego to miejsce lubi Pan(i) najmniej?

Ciekawy obraz Bulwaru Filadelfijskiego wyłania się z pytania o określenie charakteryzujące przestrzeń Bulwaru Filadelfijskiego (Wykres 11).

Uczestnicy najczęściej (51%) podawali określenia o pozytywnym lub neutralnym ładunku emocjonalnym, 29% użytych określeń miało negatywny ładunek emocjonalny, a 34% nie wskazało żadnego określenia.

Wyk. 11 Jakiego określenia użył(a) by Pan(i), by scharakteryzować Bulwar Filadelfijski?

Określenia pozytywne:

wizytówka; deptak; miejsce spotkań; klimatyczny; relaks; miejsce spacerów; miejsce rekreacji; magiczne; sympatyczne; spacerowy; miłe; słoneczny; zajebisty; promenada; spokojny; nadbrzeże; piękne miejsce; odpoczynek; trasa spacerowa; fajny; uroczy; najpiękniejszy; piękny widok; ładny; promenada; romantyczny; ciekawy; do aktywnego wypoczynku; piękne miejsce; przyjemny; miłe; toruński taras; nadbrzeże; turystyczny; widowiskowy; odpoczynek; spacerowy; płuca miasta; okno na Wisłę; panorama; fajny; perła miasta; słoneczny; atrybut Torunia; dla każdego; nadwiślańska; boskie miejsce; edukacyjny; niepowtarzalny; romantyczny; zbliża; przyjazny; miejsce odpoczynku; rodzinne; ładny; punkt widokowy; nastrojowy; ujmujący; wietrzna arteria; *cool*; dumne miejsce: port flisaków; miejsce do refleksji; taras; z potencjałem; do wypoczynku; pocatunek Wisły ze starówką; wielki; ciekawy; panorama; charakterystyczne miejsce w mieście; naturalny; bulwar zachodzącego słońca; cudowny na spacer; malowniczy; z możliwościami; arkadia; bulwar; okno na Wisłę; spacerownik; jest OK.; z charakterem; sentymentalny; sympatyczne; odpoczynek; bulwar; panorama; toruńskie molo; do myślenia; zabytkowy; super; można tu pomyśleć; historyczne; reprezentacyjny; ma coś w sobie; najładniejszy; z potencjałem; społeczne centrum miasta; przyjazny; niesamowity; swoboda; do wypoczynku; oddech od zgiełku; miły; najładniejszy; kinowy; do dumania; widokowy; przestronny; przestronny; do pogaduchy; odprężający; przewspaniały; fajny; do odpoczynku; ładny; miejska plaża; widokowy; kulturalne miejsce; jedyny taki; zjawiskowy; fajny; nietuzinkowy; do przemysłów; na spacer; atrakcyjne dla turystów; czuję tu wolność; ciekawe; unikatowy; jasny; do posiedzenia; taras słoneczny; romantyczny; zielony i spokojny; interesujący; oaza spokoju; najfajniejszy bulwar w Polsce; atrakcja miasta; niebiańskie wybrzeże; do spędzania wolnego czasu; skromny; idylla; bajeczny; sacrum;

Określenia negatywne:

nudny; zaniedbany; komuna; nieciekawy; zmarnowany potencjał; niezorganizowany; do remontu; niewykorzystany; do zmiany; chaos; miejsce nie miejsce; szary, nijaki; źle zagospodarowane; niewygodny; zapuszczony; do remontu; niewykorzystany; bez zacisznych miejsc; za bardzo szary; skrzyżowanie Rejsu z epoką gierka; bez propozycji spędzania czasu; zimno, sucho; niegospodarność; brudny; tłoczny; brzydko; duży niewykorzystany potencjał; taki sobie; pusty; komunistyczny; źle zagospodarowane; za dużo betonu; surowy; stary; mało ciekawy; pusty; za mało zieleni; fatalny chodnik; przykład degradacji miasta; nijaki; pomnik marzeń minionej epoki; nieestetyczny; niedopieszczony; beznadziejny; niedopracowany; zatłoczony; nic się tu nie dzieje; za bardzo wybetonowany; niedoinwestowany; betonowa pustynia; nostalgiczny; mało przyjazny spacerownik; zaniedbany i bez wizji; betonowa pustynia; powinno tu być ładniej; biedny i nieestetyczny;

Określenia neutralne:

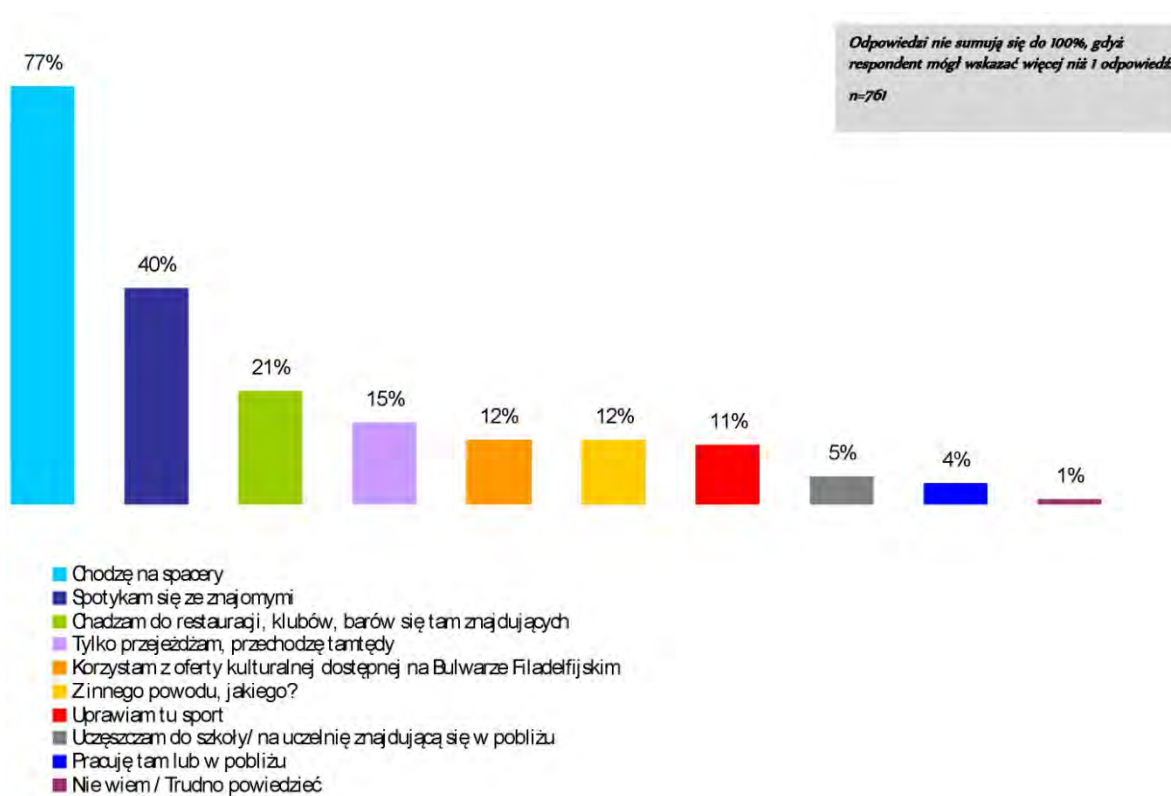
rzeka; fasada; szeroki; betonowy; otwarty; łącznik; przedsionek starego miasta; żywioł; betonowy; rzeka; na styku średniowiecza; długi; woda i wiatr; związany ze zmianą; popularny; nad rzeką; autostrada wiślana; o współpracy z Filadelfią;

2.3 Sposoby wykorzystywania Bulwaru Filadelfijskiego przez uczestników badania ankietowego oraz ich oczekiwania względem przyszłej modernizacji

Uczestnicy badania jako najczęstszy powód odwiedzin na Bulwarze Filadelfijskim podają spacer (77%) i spotkania ze znajomymi (40%). Podając inny powód wizyt uczestnicy badania wskazywali m.in. zwiedzanie, wędkowanie, wioślarstwo (Wykres 12). Sposoby aktualnego korzystania z przestrzeni Bulwaru określiły to, czego uczestnikom badania najbardziej tu brakuje. Aktualne sposoby korzystania z przestrzeni Bulwaru ilustruje Zał. 2 i 3.

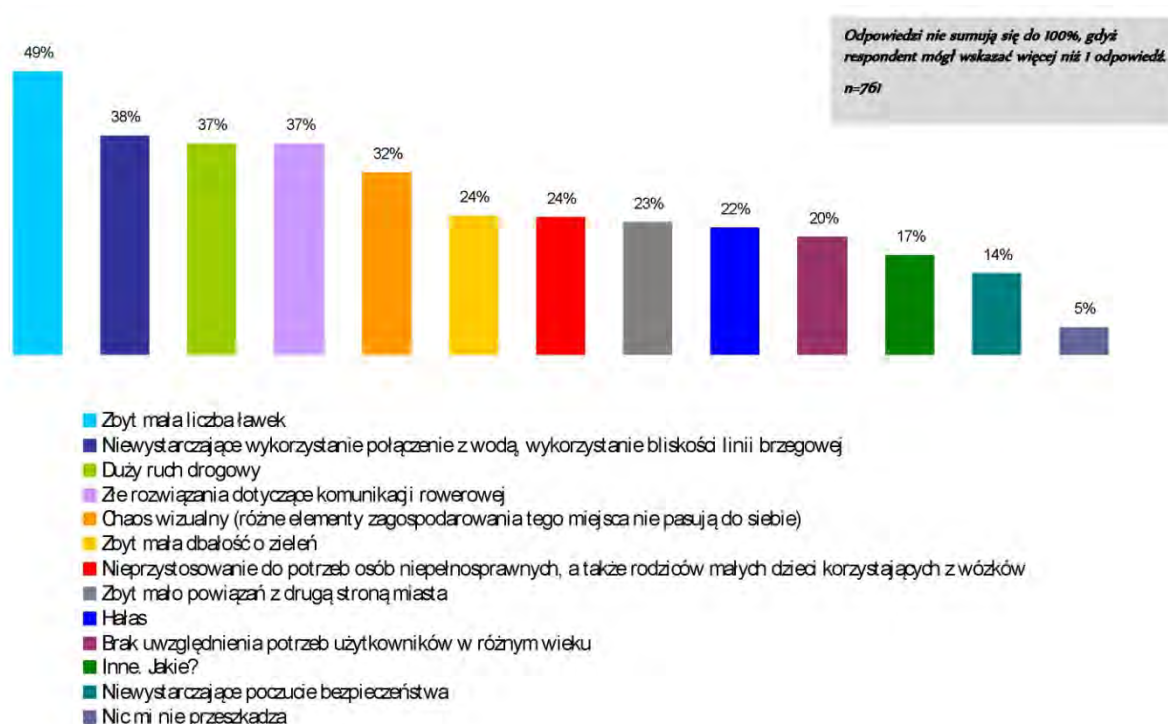
Wyk. 12 Z jakiego powodu odwiedza Pan(i) Bulwar Filadelfijski?

Ważnym pytaniem dotyczącym konsultacji przyszłego zagospodarowania Bulwaru Filadelfijskiego jest to, co najbardziej przeszkadza uczestnikom badania na Bulwarze Filadelfijskim (Wykres 13).

Wyk. 13 Co Panu/ Pani najbardziej przeszkadza na Bulwarze Filadelfijskim?

Najczęściej wskazywano zbyt małą liczbę ławek (49%) oraz niewystarczające wykorzystanie połączenia z wodą, bliskości linii brzegowej (38%), następnie znalazły się przyczyny związane z komunikacją – z jednej strony duży ruch drogowy (37%), a z drugiej złe rozwiązania dotyczące komunikacji rowerowej (37%), często wskazywany był również chaos wizualny (32%). Wśród określeń negatywnych Bulwaru Filadelfijskiego powtarzało się często „za dużo betonu” i tak wśród elementów przeszkadzających na Bulwarze jest zbyt mała dbałość o zielen (24%).

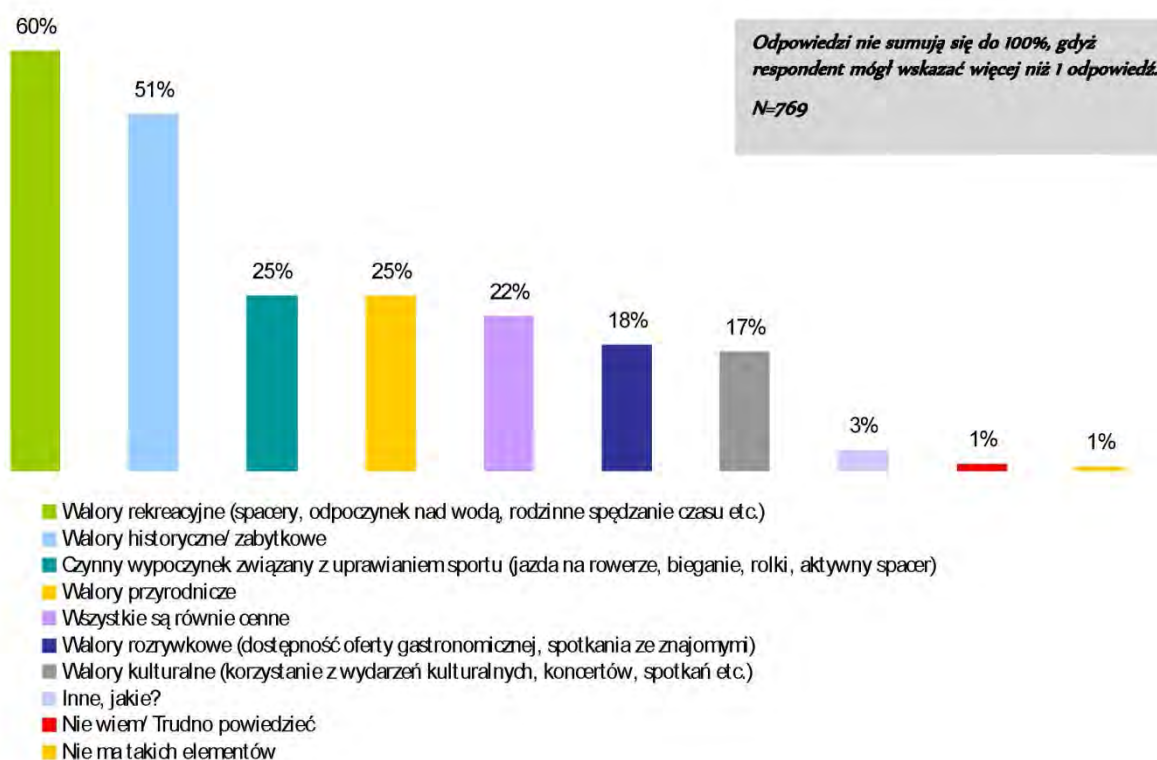
To, co zespół badawczy mógł zaobserwować podczas prowadzenia punktu konsultacyjnego, to liczne niedogodności związane z korzystaniem z Bulwaru przez osoby niepełnosprawne i rodziców z małymi dziećmi korzystającymi z wózków i nieprzystosowanie do potrzeb tych grup. Te niedogodności pojawiły się jako jedna z rzeczy przeszkadzających uczestnikom konsultacji na Bulwarze Filadelfijskim (24%). To, co doskwiera użytkownikom, to także zbyt mała liczba połączeń z drugą częścią miasta (23%), a także hałas (22%) i brak uwzględniania potrzeb użytkowników w różnym wieku (20%). Wśród innych podawanych przez uczestników powodów znalazły się m.in.: brud, brak wizji, brak atrakcji dla dzieci. Najbardziej uczestnicy konsultacji wskazywali niewystarczające poczucie bezpieczeństwa (Wykres 13).

Oczekiwania wobec przyszłej modernizacji Bulwaru związane są z tym, jak uczestnicy badania postrzegają Bulwar i to, co jest jego największą wartością. Elementy, które są największą wartością Bulwaru Filadelfijskiego zdaniem uczestników badania ankietowego, to walory rekreacyjne (60%) i walory historyczne/ zabytkowe (51%). To właśnie tym walorom uczestnicy konsultacji przypisują największą wartość i chcą jednocześnie rozwijać potencjał

tej przestrzeni dla użytkowników – co z kolei związane jest z wysokim wartościowaniem: czynnego wypoczynku (25%), walorów przyrodniczych (25%) i walorów rozrywkowych (18%) i kulturalnych (17%). Wśród innych elementów wymieniano m.in. unikalną możliwość wykorzystania położenia Bulwaru Filadelfijskiego w pobliżu Starego Miasta i Wisły wykorzystującą potencjał tego miejsca (Wykres 14).

Wyk. 14 Wskaż elementy, które są największą wartością Bulwaru Filadelfijskiego.

Konsultacje społeczne są też unikalną szansą na dowiedzenie się, jakiego typu obawy mają mieszkańcy w związku z planowanymi przez samorząd lokalny zmianami, tak by odpowiednio informować o planowanych zmianach i przeciwdziałać możliwym nieporozumieniom i konfliktom wokół nich.

Uczestnicy badania ankietowego zapytani o obawy w związku z planowaną modernizacją Bulwaru Filadelfijskiego (Wykres 15) najczęściej wskazywali przeciągający się czas prac remontowych (37%), a także to, że efekt modernizacji nie będzie odpowiadał oczekiwaniom uczestników badania (31%). W obu przypadkach potrzebna będzie skuteczna polityka informacyjna, z jednej strony dająca rzetelny przekaz o czasie realizacji, ewentualnym etapowaniu inwestycji, a z drugiej, jeśli wystąpią, o opóźnieniach i utrudnieniach w realizacji oraz ich przyczynach. Jeśli zaś chodzi o spełnienie oczekiwań, to podstawowym elementem są realizowane konsultacje społeczne, jak również wybór projektantów i wykonawców. Konsultacje społeczne pozwolą na zdobycie wiedzy o oczekiwaniach, jednak kluczowe jest podkreślenie, że w demokratycznym procesie decyzyjnym należy uwzględnić różne uwarunkowania i preferencje, uświadamiać

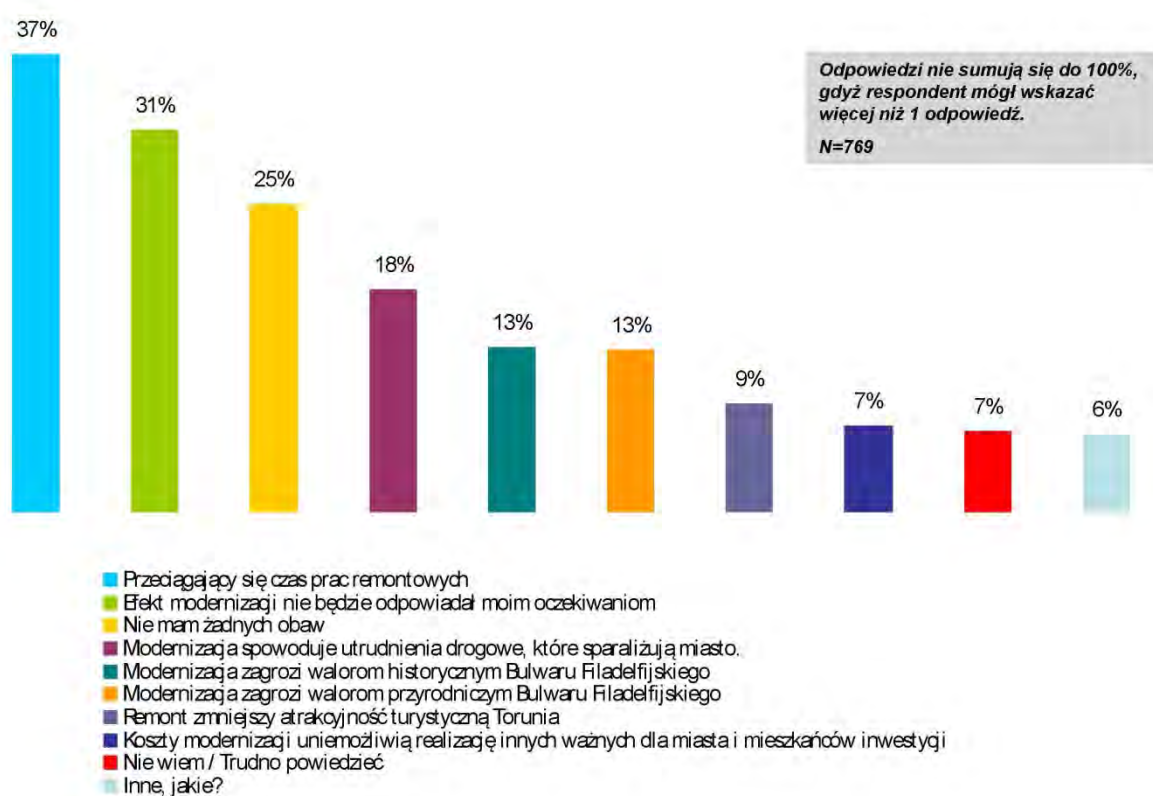

uczestnikom, że ich głos złoży się na zespół rekomendacji, który zostanie przekazany profesjonalistom odpowiedzialnym za projekt.

Wśród pozostałych obaw istotne są te o: utrudnienia drogowe, które sparaliżują miasto (18%), jak i o to, że modernizacja może zagrozić walorom historycznym i przyrodniczym Bulwaru Filadelfijskiego (po 13% wskazań). Uczestnicy badania obawiają się także, że remont może zmniejszyć atrakcyjność turystyczną Torunia (9%), a także o to, że koszty modernizacji uniemożliwią realizację innych ważnych dla miasta i mieszkańców inwestycji. Liczna grupa badanych (25% wskazań) nie ma żadnych obaw związanych z modernizacją.

Wyk. 15 Jakie obawy ma Pan(i) w związku z planowaną modernizacją Bulwaru Filadelfijskiego?

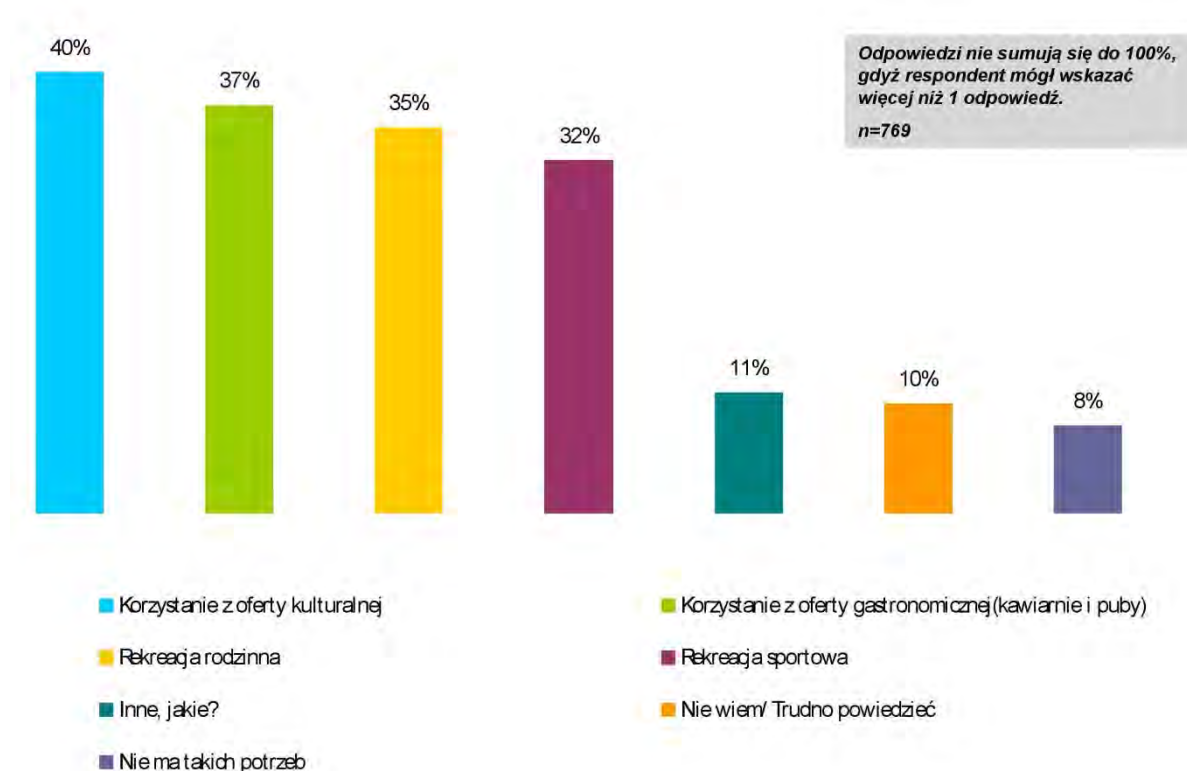
Zapytani o to, jakich potrzeb nie mogą zaspokoić na Bulwarze Filadelfijskim, a chcieliby, żeby było to możliwe (Wykres 16), uczestnicy w pierwszej kolejności wskazali korzystanie z oferty kulturalnej (40%) oraz korzystanie z oferty gastronomicznej (kawiarnie i puby) (37%). Podobnie wysoką liczbę wskazań uzyskała rekreacja rodzinna (35%) oraz rekreacja sportowa (32%).

Wśród innych wymienianych przez uczestników potrzeb znalazły się potrzeby opisane przez powyższe kategorie, jednak podkreślono w nich różne aspekty: „chciałbym wygrzać się na leżaku w słońcu”, „chciałbym, aby powstała marina w przystani AZS”, „chciałbym móc zjeść obiad z rodziną w restauracji z widokiem na Wisłę” - pisali w wybranych komentarzach uczestnicy badania (Wykres 16).

Wyk. 16 Jakich potrzeb nie może Pan(i) zaspokoić na Bulwarze Filadelfijskim, a chciał(a) by Pan(i) aby było to możliwe?

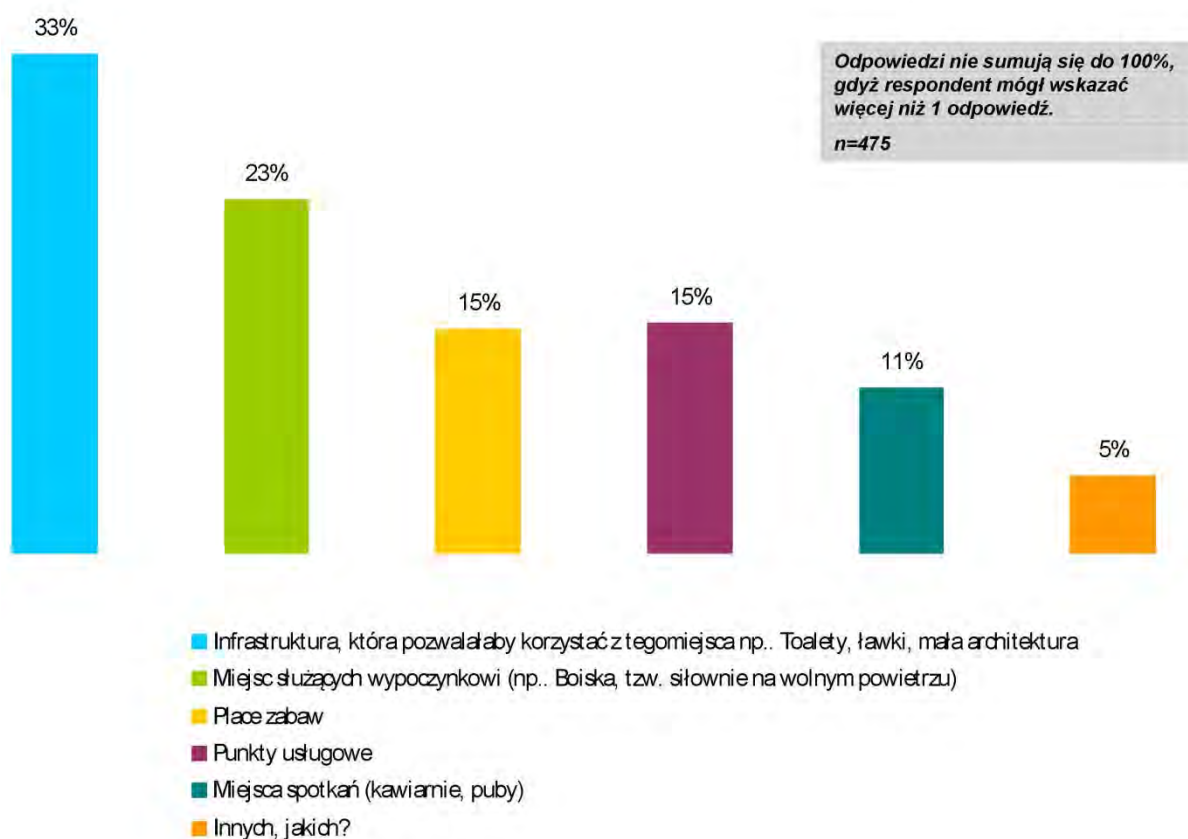

Oprócz pytania o niezaspokojone potrzeby uczestnicy badania odpowiadali na pytanie o miejsca, których brakuje na Bulwarze Filadelfijskim (Wykres 17). Największą ilość wskazań (33%) otrzymała infrastruktura, która pozwalałaby lepiej korzystać z Bulwaru Filadelfijskiego (np. toalety, ławki, mała architektura). Uczestnikom badania brakuje również miejsc służących wypoczynkowi (np. boiska, siłownie na wolnym powietrzu) (23%). Po 15 % wskazań uzyskały place zabaw i punkty usługowe. Wskazywano również miejsca spotkań, przy czym zdecydowanie częściej z komentarzem, że brakuje kawiarni, a nie pubu. Wśród innych miejsc wymieniane były miejsca służące korzystaniu z oferty kulturalnej – amfiteatr, scena, galeria na otwartym powietrzu, a także służące poznaniu historii Bulwaru Filadelfijskiego i Torunia – tablice informacyjne. W komentarzach do tego pytania powtarzała

się uwaga, że należy zadbać o stworzenie miejsc, których funkcjonowanie sprawi, że Bulwar Filadelfijski będzie tętnił życiem przez cały rok, a nie tylko w sezonie wiosenno- letnim.

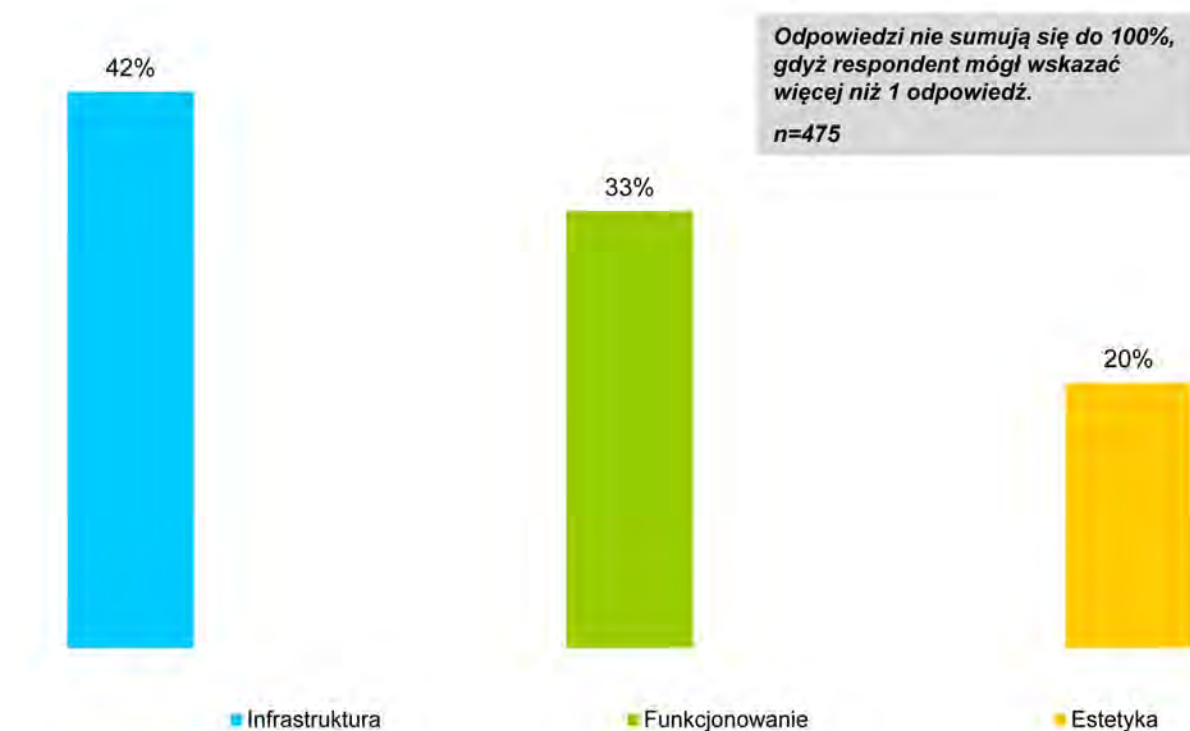
Wyk. 17 Jakiego typu miejsc brakuje Panu(i) na Bulwarze Filadelfijskim?

Uczestnicy konsultacji zostali poproszeni o przedstawienie swojej propozycji zmian na Bulwarze Filadelfijskim w ankiecie.

Wyk.18 Czy ma Pan(i) swoją propozycję zmian na Bulwarze Filadelfijskim?

Pojawił się komentarz przy pytaniu informujący, że opisane propozycje posłużą do stworzenia wytycznych dla projektantów, pozwolą na zidentyfikowanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców, a nie będą zbiorem postulatów do realizacji, ze względu na ograniczenia wynikające z ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego bądź to ze względów technicznych. Pytanie o wizję nie było pytaniem obowiązkowym. Odpowiedzi udzieliło na nie 392 osoby przedstawiając swoje bardziej lub mniej kompleksowe uwagi dotyczące modernizacji Bulwaru Filadelfijskiego. Te uwagi zostały podzielone na 3 kategorie: infrastruktura, funkcjonowanie i estetyka.

Infrastruktura

„rekreacja i rozrywka z pomysłem rozwiązania wkomponowujące elementy architektury w pejzaż”

„kawiarnie zamiast pubów”

To kategoria, której dotyczyła największa liczba uwag - 42 %. Do niej zaliczają się wszystkie elementy, które mają posłużyć lepszemu, bardziej efektywnemu zdaniem uczestników konsultacji wykorzystaniu przestrzeni Bulwaru Filadelfijskiego. Najczęściej pojawiały się wśród zgłaszanych elementów infrastruktury: toalety i ławki często z komentarzem, że nie potrzebne są wielkie inwestycje, a już te elementy sprawią, że będzie to „przyjemniejsze miejsce spacerów”. Oprócz ławek zgłaszano też postulat stworzenia zacisznych, osłoniętych od wiatru miejsc do siedzenia. Uczestnicy konsultacji często rozróżniali elementy infrastruktury stałe i tymczasowe. Takimi sezonowymi elementami służącymi rekreacji miałyby być leżaki, hamaki - wypożyczalnie, ale także wyznaczone miejsca do pikników, gdzie można byłoby przyjść z własnym kocem i leżakiem. Rozróżnienie na stałe i sezonowe dotyczy też miejsc spotkań. Bardzo często wracała uwaga o tym, że konieczne jest

stworzenie całorocznej kawiarni, restauracji z widokiem na Wisłę, która ożywiłaby Bulwar Filadelfijski bez względu na porę roku. W sezonie jednak uczestnicy konsultacji widzieliby więcej kawiarni, punktów, czy stoisk handlowo - gastronomicznych, które urozmaiciłyby dziś ubogą ofertę usługową na Bulwarze – nie byłyby to „wyłącznie barki z piwem”, a raczej kawiarnie, bary, gdzie mogłyby przyjść całe rodziny. Następnie elementem kategorii infrastruktura zgłaszanym przez uczestników konsultacji była marina, port, pomosty, molo, także połączone z sezonowymi basenami kąpielowymi, jak również wypożyczalnią sprzętów wodnych (kajaków i rowerów). Kolejna grupa zgłaszanych propozycji dotyczyła infrastruktury do czynnej rekreacji sportowej. Tu najczęściej pojawiały się ścieżki rowerowe wraz z elementami dla rowerzystów – stojaki rowerowe i parking rowerowy. Oprócz tego były to boiska do siatkówki plażowej i do innych gier zespołowych, miejsca do gry w bule, siłownie na otwartym powietrzu, ścianki wspinaczkowe, stoliki szachowe. Kolejną kategorią były place zabaw, często z komentarzami i odniesieniami, by nie były to miejsca sztapowe, a specjalnie opracowane projektowo, wykorzystujące szczególną lokalizację i historię Bulwaru, nadając zabawie wymiar edukacyjny. Wiele osób podkreślało wagę tego, by place zabaw oferowały zróżnicowane zabawki dla dzieci w różnym wieku, a także by były funkcjonalnie powiązane z miejscami do siedzenia dla opiekunów, nie tylko ławkami, ale kawiarnią z toaletą. Rzadziej pojawiały się propozycje utworzenia sceny, czy amfiteatru. Może to wynikać z tego, że pożądane ożywienie kulturalne na Bulwarze Filadelfijskim mogłoby się odbywać bez dużych elementów infrastrukturalnych, a przy wykorzystaniu elementów tymczasowych np. scen, które nie niszczyłyby estetyki Bulwaru Filadelfijskiego, czy również kameralnych wydarzeń w kawiarniach. Pojawiały się także uwagi dotyczące wyznaczenia specjalnego wybiegu dla psów oraz zwiększenia dbałości i egzekwowania dbałości o czystość trawników i chodników – wprowadzenia śmietników.

Z dużych inwestycji pojawiały się pomysły na kładkę pieszo - rowerową na drugą stronę Wisły, punkt widokowy i kolejkę linową. Niektórzy nie wskazywali konkretnych propozycji infrastrukturalnych, a zwracali uwagę, że powinno tu powstać coś autorskiego toruńskiego, cel wypraw na Bulwar, co byłoby lokalnym „London Eye” (karuzela, punkt widokowy zlokalizowany w Londynie nad Tamizą). Taka atrakcja powinna być zdaniem uczestnika konsultacji współczesna w formie. Niektórzy z uczestników proponowali konkretne rozwiązania, które mogłyby się stać taką lokalną atrakcją, jak np. „stworzenie ścieżki czasu słonecznego – umieszczenie na Bulwarze Filadelfijskim zegarów słonecznych, które twórczo nawiążą do tradycji miasta wielkiego astronoma”.

Funkcjonowanie

„powinno się wprowadzić rozwiązania, które pozwolą zatrzymać rodziny i turystów na kilka godzin”

„Bulwar jako miejsce kulturalnej rozrywki, spotkań, wypoczynku i rekreacji”

„Bulwar Filadelfijski jest atrakcyjnym miejscem samym w sobie, np. celem spacerów, jednak zdecydowanie brakuje na nim, miejsca, obiektu, jakiegoś atrakcyjnego celu, do którego można byłoby dojść, który byłby magnesem dla mieszkańców i turystów przez cały rok”

Uwagi zgłaszane przez uczestników konsultacji w tej kategorii dotyczyły funkcjonowania samego Bulwaru Filadelfijskiego, a także jego funkcjonowania w kontekście całego miasta i powiązań funkcjonalnych ze Starym Miastem i innymi częściami Torunia. Co

do funkcjonowania samego Bulwaru to podkreślano potrzebę wprowadzenia rozwiązań, które ożywią Bulwar przez cały rok, ale jednocześnie będą zaprojektowane w sposób, który pogodzi potrzeby i interesy grup różnych użytkowników – osób szukających cichego odpoczynku w naturze, odbiorców wydarzeń kulturalnych, których uczestnicy konsultacji widzieliby na Bulwarze zdecydowanie więcej, turystów, którzy chcieliby dowiedzieć się czegoś o historii tego miejsca, a także móc podziwiać jego walory przyrodnicze i historyczne w estetycznych kawiarniach, aktywnych użytkowników, którzy chcą tu uprawiać sport.

Odwołując się do przykładów zagranicznych uczestnicy konsultacji przywoływali aranżację brzegów Sprewy w Berlinie oraz Hafen City w Hamburgu, a także brzegi Tamizy, czy Promenadę de Anglais w Nicei, jako wzór wykorzystania bliskości rzeki w mieście w sposób tworzący różnorodne nastroje dla różnych użytkowników od tymczasowych plaż i klubów, po ławki w enklawach zieleni.

W wielu zgłaszanych propozycjach pojawia się uwaga o potrzebie strefowania na Bulwarze Filadelfijskim. Tworzenia obszarów funkcjonalnych dedykowanych różnym aktywnościom: enklaw cichego wypoczynku w zieleni, placów i miejsc, gdzie mogliby się zbierać ludzie np. na wysłuchanie koncertu, różnicowania miejsc siedzących od pojedynczych ławek po skupiska różnego typu siedzisk dostosowanych do potrzeb użytkowników w różnym wieku, które umożliwiłyby spotkanie towarzyskie. To strefowanie jeszcze dokładniej pokazał etap konsultacji „przy mapie”, który zostanie omówiony w innym miejscu tego raportu (Rozdział 3).

Najogólniej można ten podział funkcjonalny opisać:

- część wokół AZS miejscem rekreacji czynnej i pikników, z naciskiem na wykorzystanie połączenia z wodą molo, przystań (stan aktualny tej przestrzeni Zał. 5),
- część centralna – miejsce spacerów, połączone z atrakcyjnymi miejscami do siedzenia oraz kawiarniami, punktami informacji o Toruniu i historii Bulwaru Filadelfijskiego (stan aktualny tej przestrzeni Zał. 4),
- część w kierunku mostu kolejowego - swobodnie zaaranżowana przestrzeń czynnego wypoczynku (stan aktualny tej przestrzeni Zał. 6).

Co do osadzenia w funkcjonalnym kontekście całego miasta to wyróżnić tu można kilka wątków. Wielu uczestników konsultacji zwróciło uwagę na przeszkodę, jaką w dotarciu na Bulwar Filadelfijski jest bardzo ruchliwa ulica. Część uczestników sugerowała jej całkowite zamknięcie, tak by zespolić przestrzeń deptaku ze Starym Miastem. Niektórzy uważają, że ruch należałoby jedynie ograniczyć np. poprzez wprowadzenie ruchu jednokierunkowego wraz z rozwiązaniami spowalniającymi prędkość oraz wykorzystać jeden pas ruchu na stworzenie parkingu. Takie rozwiązanie zdaniem uczestników konsultacji powinno zapewnić bezpieczne dojście do Bulwaru Filadelfijskiego i jego zespolenie z centrum miasta. Wiele uwag dotyczyło również szerszej rozumianych powiązań funkcjonalnych – przywrócenia ruchu tramwajów wodnych, czy promów po Wiśle, powiązanie pieszo-rowerowe z bardziej odległymi dzielnicami.

Ważnym elementem przyszłego funkcjonowania Bulwaru będzie zdaniem uczestników konsultacji takie jego zaaranżowanie, które rozwiąże dziś konfliktogenne współistnienie na Bulwarze pieszych i rowerzystów, a także osób niepełnosprawnych, czy rodziców korzystających z Bulwaru z dziećmi w wózkach.

Estetyka

„ stworzenie przestrzeni nawiązującej do historycznych powiązań Torunia z Wisłą i z morzem. Nie tylko kilka symbolicznych motywów służących robieniu fotografii”

„ogólnie uważam, że obecne zagospodarowanie Bulwaru jest optymalne, a prace „adaptacyjne” ograniczyłbym do dalszej przebudowy, napraw, umocnień przeciwpowodziowych oraz przede wszystkim stałej i wkomponowanej w Bulwar toalety”

Estetyka pojawiała się stosunkowo najrzadziej w uwagach zgłaszanych przez uczestników konsultacji. Większość zgłaszanych w tej kategorii uwag dotyczyła zwiększenia ilości zieleni. „Mniej betonu, więcej zieleni” - pisali uczestnicy konsultacji. Zieleń to rozumiana nie jako „kwiatki i klomby”, ale atrakcyjnie i nowoczesnie projektowana architektura krajobrazu, która dopuszczałaby dosadzenia nowych drzew. Szarość nawierzchni uczestnicy konsultacji chcieliby przełamać bardziej naturalnymi materiałami, ale też indywidualnie projektowanymi posadzkami, które byłyby raczej w duchu eleganckiego minimalizmu niż nawiązań do historii. Więcej uwag podkreśla, że z przeszłości i tradycji projektanci powinni czerpać inspirację do nowych, współczesnych rozwiązań, a nie wprowadzać „dosłowne cytaty z przeszłości”. Są jednak też głosy, że stylistycznie Bulwar powinien odzwierciedlać tradycje morskie miasta. Elementy infrastruktury i nawierzchni powinny odwzorowywać elementy dawnego wyposażenia statków, a wszystkie rozwiązania powinny być historyzujące. Wiele osób podkreśla, że modernizacja Bulwaru powinna być zrealizowana w sposób, który nie zdominuje przesadnie panoramy, jeśli coś będzie dodawane, to priorytetem jest takie zakomponowanie przestrzeni, by nie powstał chaos wizualny nowych elementów. Określenia, które padały odnośnie estetyki nowej aranżacji Bulwaru: „nie dla skrajnego konserwatyzmu”, „lekki design”, „połączenie nowego i starego”, „przywołanie tradycji morskich Torunia”.

W tym miejscu zostaną też opisane wizje i komentarze uczestników konsultacji, wyrażone nie poprzez ankietę, a w nadesłanej do urzędu korespondencji na specjalny adres email poświęcony konsultacjom społecznym. Podczas realizacji konsultacji społecznych dotyczących zagospodarowania Bulwaru Filadelfijskiego wpłynęło 11 maili od mieszkańców miasta. Wśród nich znajdowało się 9 sugestii dotyczących zagospodarowania przestrzeni Bulwaru oraz 2 prace dyplomowe, przedstawiające dokładną analizę przestrzeni Bulwaru - cenne uwagi, problemy. Praca Marty Stolarskiej absolwentki gdańskiej ASP przedstawia projekt wielodniowego statku wycieczkowego dla Torunia ze szczególnym uwzględnieniem Bulwaru Filadelfijskiego, a praca Adriana Celmera absolwenta Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie to bardziej całościowe ujęcie projektowe problematyki zaaranżowania przestrzeni Bulwaru Filadelfijskiego. Obie prace zostaną przekazane Urzędowi Miasta Torunia.

Po przeanalizowaniu materiału nasuwają się dwa wnioski. Osoby, które napisały maile są zaangażowane i chcą czynnie uczestniczyć w rewitalizacji przestrzeni Bulwaru, mają możliwość wypowiedzenia się w danym temacie, który jest im bliski i tak ważny.

Główne wnioski z uwag przesłanych od mieszkańców:

- zagospodarowanie przestrzeni uwzględniające potrzeby wielu grup wiekowych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i osób uprawiających sport (4 maile).

„Piesi, rowerzyści, matki z dziećmi powinny mieć nieograniczony dostęp do nabrzeża, niestety ta dość ruchliwa ulica jest sporą przeszkodą na ich drodze. Zamknąć, zerwać asfalt, posiać trawkę i stworzyć niewielki alternatywny deptak w tym miejscu. Wiem, wiem... Fantazja”

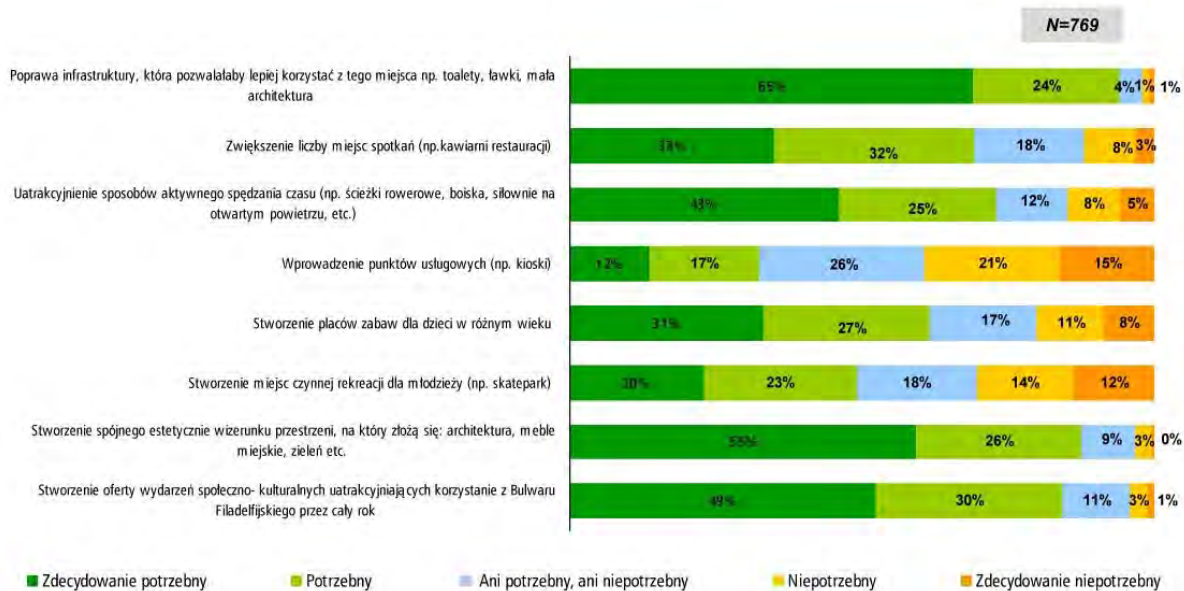
- funkcjonalność Bulwaru jest najważniejszym aspektem; Bulwar to miejsce, gdzie można spędzać czas w sposób kulturalny, gdzie można w łatwy sposób poszerzać wiedzę na temat historii miasta, oraz gdzie aktywnie można spędzać czas jeżdżąc na rowerze, rolkach. Jednak by to było możliwe, muszą być wdrożone nowe rozwiązania, dlatego infrastruktura to kolejny bardzo istotny aspekt, który przyczyni się do podwyższenia standardu Bulwaru. W mailach podkreślone były aspekty małej infrastruktury, np. ławki, publiczna toaleta, latarnie, oraz rozbudowa całego zaplecza ułatwiającego rozwój turystyki wodnej oraz sportów wodnych. Budowa mariny wodnej była poruszona we wszystkich 9 mailach.

- w jednym z maili został przedstawiony: projekt zegarów słonecznych, projekt poprawy bezpieczeństwa na terenie Bulwaru i bezpieczeństwa wodnego oraz projekt połączenia dwóch brzegów Wisły na wysokości punktu widokowego. Osoby piszące chętne są do podzielenia się swoją wiedzą w trakcie przygotowywania projektów.

- w 3 mailach został poruszony temat jezdni wzdłuż murów Starego Miasta. Mieszkańcy mają świadomość, że ruch na tej jezdni jest wzmożony, wpływa na ruch turystów oraz bezpieczeństwo. Propozycje rozwiązania tego aspektu są różne: zamknięcie ruchu dla samochodów ciężarowych, zamknięcie ruchu i poszerzenie pasa zieleni oraz przebudowa drogi na tunel podziemny wraz z podziemnymi parkingami.

Po pytaniu otwartym o własne propozycje zagospodarowania Bulwaru, w ankiecie uczestnicy konsultacji oceniali różne pomysły na rewitalizację Bulwaru. (Wykres 19)

Wyk. 19 Jak Pan(i) ocenia pomysły dotyczące rewitalizacji Bulwaru Filadelfijskiego?

Uczestników badania zapytaliśmy o poparcie przedstawionych propozycji, które mogłyby zostać uwzględnione w projekcie modernizacji Bulwaru Filadelfijskiego. Największe poparcie wyrażone wskazaniem „zdecydowanie potrzebny” i „potrzebny” uzyskał punkt „poprawa infrastruktury, która pozwoliłaby lepiej korzystać z tego miejsca” (np. toalety,

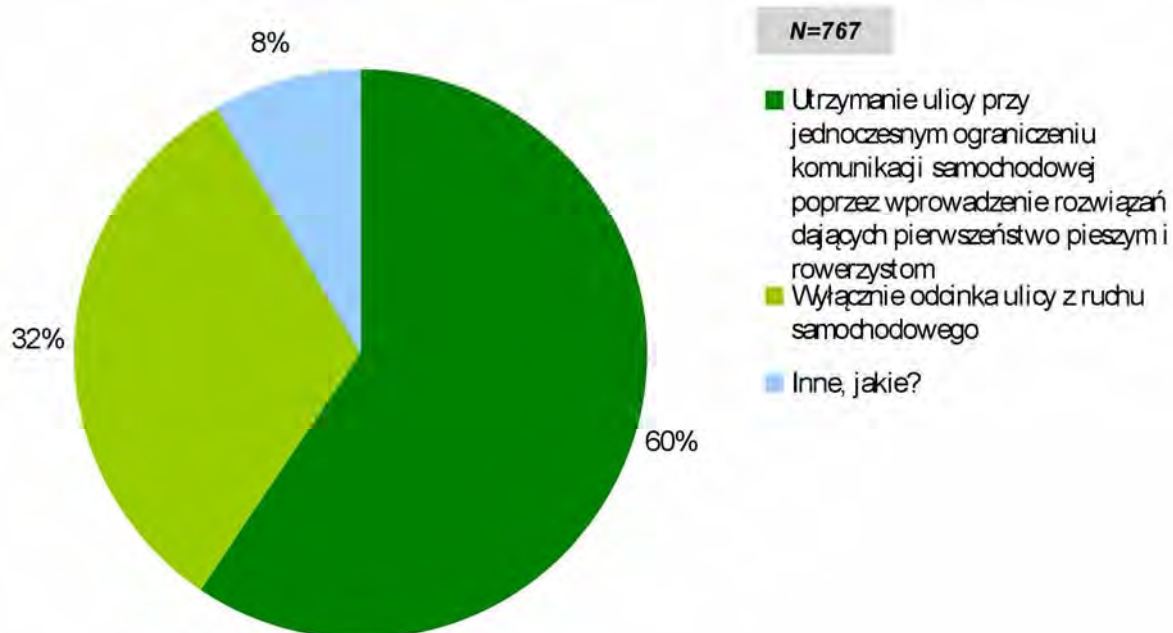

ławki, mała architektura) (89% wskazań). Drugim pod względem poparcia punktem jest stworzenie spójnego estetycznie wizerunku przestrzeni, na który złożą się meble miejskie, zieleń etc. (81% wskazań). Na trzecim miejscu znalazł się punkt „stworzenie oferty wydarzeń społeczno-kulturalnych uatrakcyjniających korzystanie z Bulwaru Filadelfijskiego przez cały rok” (79% wskazań). Na czwartym miejscu zaś znalazło się „uatrakcyjnienie sposobów aktywnego spędzania czasu” (np. ścieżki rowerowe, boiska, siłownie na otwartym powietrzu etc.) (68% wskazań). Następnie uczestnicy badania wskazywali (65%) zwiększenie liczby miejsc spotkań (np. kawiarni, restauracji). Na kolejnym miejscu znalazło się stworzenie placów zabaw dla dzieci w różnym wieku (58% wskazań). Może zaskakiwać relatywnie niskie poparcie dla stworzenia miejsc czynnej rekreacji młodzieży (np. skatepark) (43%). Wydaje się, że dla uczestników badania mylące okazało się podanie jedynie przykładu skateparku, który wielu kojarzy się z hałasem i grupą subkulturową, a nie ofertą spędzania czasu wolnego dla całej młodzieży. Poparcie takich pomysłów, czy wręcz zgłaszanie nowych własnych dotyczących oferty spędzania czasu dla młodzieży były wyrażane na innych etapach konsultacji (spotkania z mieszkańcami, „konsultacje przy mapie”). Najmniejsze poparcie zyskało wprowadzenie punktów usługowych (np. kiosków).

Duży ruch drogowy oraz złe rozwiązania dotyczące komunikacji rowerowej znalazły się na trzecim miejscu wśród wskazań dotyczących tego, co najbardziej przeszkadza użytkownikom na Bulwarze Filadelfijskim (Wykres 13). Modernizacja Bulwaru Filadelfijskiego, jego nowe zagospodarowanie dopuszcza różne scenariusze rozwiązań komunikacyjnych. Zmiany będą musiały być poparte szczegółowymi analizami uwzględniającymi system komunikacji całego miasta. Uczestnicy badania ankietowego wskazywali, która z zaproponowanych w ankiecie opcji rozwiązania komunikacyjnego wydaje im się najlepsza. 60% wskazań uzyskała opcja „utrzymanie ulicy przy jednoczesnym ograniczeniu komunikacji samochodowej poprzez wprowadzenie rozwiązań dających pierwszeństwo pieszym i rowerzystom”. 32% wskazań dotyczyło opcji „wyłączenia odcinka ulicy Bulwar Filadelfijski z ruchu samochodowego”. 8% badanych zaproponowało inne rozwiązanie, w tym wyłączanie ulicy Bulwar Filadelfijski z ruchu w weekendy, wprowadzenie ruchu jednokierunkowego i zagospodarowanie jednego pasa jezdni na parking, stworzenie tunelu i schowanie w nim ruchu samochodowego (Wykres 20).

Wyk. 20 Funkcjonowanie Bulwaru Filadelfijskiego jest ściśle powiązane z rozwiązaniami komunikacyjnymi (ruch samochodowy, rowerowy, pieszy). Przyszła modernizacja może dopuścić ich zmianę popartą szczegółowymi analizami uwzględniającymi system komunikacji całego miasta. Która z przedstawionych poniżej opcji wydaje się Panu(i) najlepsza?

3. Konsultacje przy mapie, spacerzy badawcze, spotkania z mieszkańcami i nadesłane, zgłoszone uwagi, jak przestrzeń Bulwaru Filadelfijskiego zmieniliby mieszkańcy. To, czego nie dowiedzieliśmy się w ankiecie.

Zbiorczo wyniki pokazuje tabela – załącznik graficzny 1

Podczas konsultacji odbyły się dwa spotkania z mieszkańcami. Organizatorzy, uznając, że Bulwar jest bardzo ważną przestrzenią publiczną dla wszystkich torunian, chcieli zapewnić łatwy udział w spotkaniu mieszkańcom prawego i lewego brzegu Wisły, dlatego odbyły się dwa spotkania. Pierwsze 12 października na lewobrzeżu, a drugie 13 października na prawobrzeżu. Podczas spotkań dyskutowaliśmy z mieszkańcami o przyszłości Bulwaru i ich oczekiwaniach w stosunku do modernizacji. Uczestnicy zaznaczali swoje uwagi na mapie. Spotkanie było szansą na bardziej dokładne zbadanie preferencji, dopytanie uczestników o preferowane rozwiązania.

W spotkaniu na lewobrzeżu oprócz dorosłych mieszkańców wzięli udział przedstawiciele młodzieży. Ich głos był bardzo cenny. Mieszkańcy lewobrzeża podkreślili trudności komunikacyjne, jakie mają w dotarciu na Bulwar: korki, zła jakość nawierzchni na moście, co jest szczególnie dotkliwie odczuwane przez rowerzystów. W odczuciu uczestników spotkania przestrzeń Bulwaru dzieli się funkcjonalnie na część rekreacyjną przygotowaną do aktywnego wypoczynku, która powinna być w sposób szczególny dedykowana młodzieży – część za mostem drogowym, przystań AZS oraz część bardziej reprezentacyjną od mostu drogowego aż po most kolejowy. Część centralna Bulwaru powinna posiadać najwięcej udogodnień i elementów infrastrukturalnych, ponieważ zdaniem uczestników konsultacji jest najchętniej odwiedzana, a część bliżej mostu kolejowego mogłaby mieć znamiona organizowanej czasowo przestrzeni (animacje kulturalne, dansingi, czasowo ustawiane sceny).

Bardzo ciekawa była opinia młodzieży biorącej udział w spotkaniu dotycząca aranżacji przestrzeni czynnej rekreacji wokół przystani AZS. Nie spodobał im się pomysł utworzenia tu skateparku. Uważają, że skatepark to miejsce dedykowane wąskiej grupie subkulturowej, która jak wynika z ich doświadczeń niechętnie odnosi się do osób nieuprawiających tego sportu. Oni widzieliby tu raczej boiska wielofunkcyjne, plażę, basen – oczekiwane zakończenie inwestycji Wodnik, ważne by boisko miejsca rekreacji były oświetlone by móc korzystać z nich także wieczorami. Zimą chcieliby, by znalazło się tu lodowisko. Licealiści zwrócili uwagę na problem, który wykracza poza dyskusję o modernizacji Bulwaru. Podkreślili, że w mieście brakuje miejsc, gdzie mogliby spędzać wolny czas, bez konieczności robienia zakupów przy barze, brakuje im miejsca, gdzie mogliby się spotkać z rówieśnikami na koncercie, dyskotecce, żeby była to przestrzeń specjalnie dla nich.

Co do uwag dotyczących przestrzeni reprezentacyjnej, to uczestnicy spotkania chcieliby jej modernizacji i nadania charakteru promenady oraz jej ożywienia np. poprzez przeloty balonem, wyznaczenie miejsc piknikowych, czy miejsc na dansing dla osób starszych.

Bardzo ważne jest utworzenie ścieżki rowerowej nie tylko na samym Bulwarze, ale także osadzenie jej w sieci ścieżek ogólnomiejskich, szczególnie dobre rozwiązanie

komunikacyjne z lewobrzeżem, tak by przeprawa przez most nie zniechęcała do odwiedzenia Bulwaru.

Uczestnicy spotkania na prawobrzeżu podobnie postrzegają przestrzeń Bulwaru, jeśli chodzi o jej rozdział funkcjonalny: przestrzeń za mostem drogowym – to przestrzeń aktywnej rekreacji oraz miejsce imprez plenerowych, a część centralna to „serce Bulwaru”, ale z miejscem na rekreację rodzinną. Uczestnicy spotkania uznali, że podstawową decyzją dla myślenia o dalszej modernizacji Bulwaru jest to, czy zamknąć ulicę Bulwar Filadelfijski, a jeśli nie, to w jaki inny sposób zapewnić bezpieczeństwo odwiedzających osób – aktualnie przejście przez ulicę jest bardzo niebezpieczne. Ta decyzja powinna zostać podjęta przez ekspertów po analizach ruchu drogowego. Na pewno niezbędna jest jednak zmiana stanu istniejącego. Uczestnicy widzieliby na Bulwarze więcej infrastruktury zapewniającej animację cały rok, z jednej strony byłyby to kawiarnie, a z drugiej atrakcje turystyczne. Bardzo ważną poruszoną przez uczestników kwestią była kultura wizualna tego miejsca. Zdecydowanie sprzeciwiają się oni skansenizacji Bulwaru, ważne jest by zastosowane rozwiązania architektoniczne i przestrzenne były spójne. Elementem potrzebnym na Bulwarze są tablice informacyjne oraz znaki ułatwiające poruszanie się turystom po mieście. Te elementy powinny stanowić integralną część identyfikacji wizualnej na wysokim poziomie opracowania graficznego.

Uczestnicy zwrócili uwagę, że istnieje ryzyko przeładowania Bulwaru różnymi udogodnieniami i atrakcjami i trzeba uważać, by do tego nie doprowadzić. Ważne jest również, by Bulwar był funkcjonalnie powiązany z innymi częściami miasta – ciągi pieszo-rowerowe. Na samym Bulwarze różne funkcje, adresowane do różnorodnych użytkowników, powinny się przenikać, ale nie pozostawać ze sobą w konflikcie – szczególnie ważne rozwiązanie – ścieżki rowerowe/ rolkowe a ścieżki piesze.

Ważnym aspektem rozwoju życia na Bulwarze jest również rozwój życia kulturalno – społecznego w godzinach wieczornych.

Konsultacje przy mapie

Uwagi zgłaszane przez uczestników konsultacji i przyklejane na zdjęcie lotnicze obszaru Bulwaru Filadelfijskiego pokrywają się z uwagami i wnioskami płynącymi z ankiety, spotkań z mieszkańcami oraz warsztatu z organizacjami pozarządowymi. W podsumowaniu zgłaszanych postulatów tu także rysuje się wyraźny podział funkcjonalny na część przy AZS dedykowaną czynnej rekreacji i część centralną Bulwaru o funkcji reprezentacyjnej.

Przestrzeń rekreacji powinna obejmować marinę z dobrym zapleczem administracyjno- serwisowym, a także w pływającymi pomostami i wypożyczalnią sprzętów wodnych, przestrzeń zabawy dla dzieci w różnym wieku funkcjonalnie powiązaną z miejscami do siedzenia i spędzania czasu dla rodziców opiekunów. Plac zabaw powinien być z „pomysłem”, „np. taki jak na plaży w Gdyni”. Pojawił się także wniosek utworzenia skateparku. Uczestnicy konsultacji chcieliby tu widzieć plażę z dostępem do wody, a także basen. Wracał postulat utworzenia wydzielonego wybiegu dla psów. Uczestnicy konsultacji widzieliby tu również wydarzenia, które ożywiłyby to miejsce np. zawody sportowe, wydarzenia kulturalne – koncerty organizowane na przenośnych scenach.

Na odcinku centralnym uczestnicy konsultacji przewidzieliby liczne udogodnienia sprzyjające spokojnej rekreacji w plenerze. Leżaki, ławki, osłonięte altany lub zaciszne miejsca do siedzenia chroniące przed deszczem i wiatrem, kawiarnie, możliwość zagrania w gry planszowe, punkty handlowo-gastronomiczne, lodziarnie. Wszystko to powinno znajdować się w zieleni „więcej zieleni, mniej betonu”, ta zieleń powinna być ciekawie wkomponowana w przestrzeń Bulwaru, nie tylko jako „klomby i kwiatki”. Ważną kwestią było oświetlenie rozwiązane spójnie z estetyką całego Bulwaru. Więcej wydarzeń artystycznych na samym Bulwarze, ożywienie go poprzez umożliwienie artystom wystawiania tu swoich prac, czy organizacje imprez takich jak wianki – powrót do tradycji organizacji tego wydarzenia. Wśród głosów dotyczących rozwiązań komunikacyjnych wracała kwestia ograniczenia, zamknięcia ruchu na Bulwarze Filadelfijskim, jednak z zastrzeżeniem, że takie rozwiązanie musi być przeanalizowane w skali rozwiązań komunikacji dla całego miasta, żeby nie doprowadzić do paraliżu komunikacyjnego. Ważna okazała się również kwestia dostępności parkingu pod mostem drogowym – tu pojawił się postulat utworzenia tam strefy płatnego parkowania dostępnej dla wszystkich. Opinię na temat parkingu można znaleźć w nadesłanej w ramach konsultacji pracy magisterskiej Adriana Celmera „Projekt zagospodarowania przestrzennego fragmentu doliny Wisły w Toruniu”, który pisze „Parking zlokalizowany bezpośrednio pod mostem drogowym, przeznaczony jest dla samochodów ciężarowych, autobusów oraz bywa wykorzystywany jako plac manewrowy dla szkół nauki jazdy. Przestrzeń jest stosunkowo duża 0,76 ha, a miejsca parkingowe są źle rozplanowane”. Zauważono jednak, że trzeba przemyśleć rozwiązanie wyjazdu z parkingu, który aktualnie jest zdaniem uczestników konsultacji niebezpieczny. Uczestnicy zainteresowani utworzeniem mariny i ożywieniem styku miasto-Wisła zgłaszali postulat powrotu do żeglugi na Wiśle, co jak podkreślali, wymagałoby pogłębienia rzeki.

Spacerowanie badawcze

Podczas spacerów badawczych najwyraźniej było widać potencjał Bulwaru, jeśli chodzi o wprowadzanie i godzenie na nim różnych funkcji. Spacer od mostu kolejowego do przystani AZS trwał ponad godzinę, jego zaletą było, że uczestnicy odnotowywali swoje uwagi na bieżąco przemierzając i obserwując Bulwar. Co wynika z tych obserwacji?

Uczestnicy, choć świadomi zagrożenia powodziowego, podkreślają, że strome schody oddzielające deptak od Wisły są dużą przeszkodą wizualną, nie zapewniają też bezpieczeństwa szczególnie najmłodszych użytkowników przestrzeni Bulwaru – potrzebne byłyby jakieś płotki lub poręcze. Warto też złagodzić estetycznie wyraz, jaki tej przestrzeni nadaje beton poprzez wprowadzenie większej ilości naturalnych materiałów i elementów zielonych – ciekawie zaaranżowanych. Podkreślali też, że szlak pieszo-rowerowy nie powinien kończyć się na moście kolejowym, a prowadzić dalej aż do Rubinkowa. Zaproponowano sztuczną plażę na wysokości zamku. W części centralnej powracają te same uwagi, co w innych częściach konsultacji: więcej zieleni, więcej ławek i ciekawie zaaranżowanych miejsc do siedzenia, uzupełnienie oferty / niektórzy woleliby zastąpienia barek piwnych o gastronomię i kawiarnie dla całych rodzin. Podkreślano niedogodności wynikające z nierównych nawierzchni i źle rozwiązanych zejść na Bulwar utrudniających korzystanie z niego przez osoby niepełnosprawne, starsze, czy rodziców z małymi dziećmi. Wiele uwag dotyczyło rozwiązań estetycznych nawierzchni, które nie powinny być betonowe, a wpisywać się w całościową koncepcję zagospodarowania.

Pojawiał się wniosek o stworzenie strefy konsumpcji alkoholu na wolnym powietrzu poza punktami usługowymi. Uczestnicy spacerów chcieliby widzieć na Bulwarze Filadelfijskim więcej wydarzeń kulturalnych i animacji społeczno-kulturalnej. Wiele uwag dotyczyło wykorzystania styku Bulwaru z Wisłą z jednej strony jako potencjału widokowo-rekreacyjnego, a z drugiej jako przestrzeni czynnej żeglarskiej rekreacji – budowa pomostów, przystani, powstanie wypożyczalni sprzętów wodnych. Marina wraz z innymi udogodnieniami umożliwiającymi korzystanie z rzeki powinna powstać wokół przystani AZS. Tam też miałyby powstać strefa sportowa z boiskami i miejscami czynnej rekreacji dla różnych grup wiekowych. Tu także mógłby powstać amfiteatr lub miejsce na przenośną scenę dla koncertów. Przestrzeń wokół przystani AZS powinna zdaniem jednego z uczestników spaceru przypominać Hyde Park z przestrzenią do swobodnej ekspresji, rekreacji na trawie z koszem do pikników. Na całym Bulwarze mogłyby cumować tzw. *boathousy*, które ożywiłyby cały Bulwar. Jedną z uwag dotyczyła również połączenia urbanistycznego Starego Miasta z Bulwarem przez wyprowadzenie czytelnych osi widokowych.

4. Warsztat z organizacjami pozarządowymi. Co jest najważniejsze w modernizacji Bulwaru Filadelfijskiego dla środowiska społeczników i aktywistów?

W spotkaniu, które odbyło się 11 października wzięło udział 20 przedstawicieli toruńskich organizacji pozarządowych. Zaproponowana formuła warsztatu miała na celu wymianę spostrzeżeń na temat potrzeb i oczekiwań w stosunku do Bulwaru różnych środowisk, które reprezentowały organizacje biorące udział w konsultacjach.

Pierwszym etapem warsztatu było stworzenie mapy aktualnych użytkowników Bulwaru i tych, którzy z Bulwaru z różnych powodów korzystają jedynie w sposób ograniczony. Warto zwrócić uwagę na grupy osób, które zdaniem uczestników spotkania są pozbawione możliwości korzystania z Bulwaru Filadelfijskiego: osoby starsze – emeryci renciści, niepełnosprawni, ale także miłośnicy dziedzictwa historycznego, które jest niewystarczająco wyeksponowane i wykorzystane w aranżacji przestrzeni i animacji wydarzeń na Bulwarze Filadelfijskim, to także turyści wodni i morscy, którzy nie mają zaplecza – mariny, przystanie. Grupą, która w sposób ograniczony korzysta z Bulwaru są też sportowcy – aktywnie uprawiający sport, dla których nie przewidziano wielu udogodnień. Mapa aktualnych użytkowników pokrywa się w wynikami ankiety, profil tych aktualnych użytkowników określa potrzeby w stosunku do korzystania z przestrzeni Bulwaru. Mapa tych potrzeb była kolejnym krokiem warsztatu.

Mapa użytkowników:

Aktualni użytkownicy	Użytkownicy o aktualnie ograniczonych możliwościach korzystania z Bulwaru Filadelfijskiego
<ul style="list-style-type: none"> - WOPR - wędkarze - spacerowicze - rowerzyści - zakochani - piwosze - turyści: a) wodni: przyjezdni, tutejsi b) „klasyczni” - użytkownicy „powietrzni” - przewodnicy - miłośnicy przyrody - miłośnicy panoramy - kierowcy - psiarze - turyści z Kępy Bazarowej - studenci/uczniowie - rodzice z dziećmi - straż pożarna - policja wodna - właściciele i obsługa barek 	<ul style="list-style-type: none"> - emeryci - renciści - miłośnicy dziedzictwa kulturowego - turyści wodni i morscy - niepełnosprawni - miłośnicy dziedzictwa historycznego - sportowcy - mieszkańcy pobliskich miast

<ul style="list-style-type: none"> - wioślarze - grupy osób uprawiających sport - użytkownicy parkingu - artyści - rolnicy 	
---	--

Potrzeby użytkowników:

Rekreacja/ Rozrywka	Środowisko	Kultura/ Dziedzictwo	Ekonomiczne
<ul style="list-style-type: none"> - port jachtowy - bezpieczeństwo na wodzie: policja wodna, WOPR, przystań AZS z infrastrukturą, linia nadbrzeża - bezpieczeństwo ogólne: straż miejska, monitoring, polepszenie oświetlenia - miejsca do wodowania - chodniki/ nawierzchnie - nie granitowa kostka - miejsca do siedzenia dostosowane do różnych grup= zróżnicowane a) miejsca z widokiem na rzekę b) miejsca z widokiem na Starówkę c) miejsca w cieniu d) miejsca dla matek z dziećmi e) miejsca chroniące przed deszczem - samoczyszczące się toalety- nie Toi-Toi - wypożyczalnie sprzętu wodnego - możliwość picia piwa na świeżym 	<ul style="list-style-type: none"> - dostępność dla wszystkich! - czystość - selektywna zbiórka odpadów + kosze na odchody zwierząt - grodzone wybiegi dla psów - większa ilość przestrzeni/ miejsc do cumowania + infrastruktura - przywrócenie żeglarstwa + infrastruktura - darmowy Internet - rozdzielenie ruchu pieszych i rowerzystów - wyłączenie ruchu samochodowego, może ruch jednokierunkowy lub czasowe ograniczenie - możliwości obsługi i komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - przywrócenie przeszłości: skanseny, spichlerze, port morski - wprowadzenie „ultra współczesnych” rozwiązań wzornictwa przemysłowego np. ławki - udział sztuki współczesnej na Bulwarze oraz w rzece - ścieżki edukacyjne - nowy symbol miasta - jasność przekazów, drogowskazów - różne imprezy - teatr wodny - pływająca scena 	<ul style="list-style-type: none"> - miejsca na drobne/dobre interesy/ możliwości - pchli targ

powietrzu - miejsca dla dzieci i młodzieży obok Wodnika - miejsca spotkań dla grup zorganizowanych/ większych - miejsca z możliwością spędzania czasu wolnego w aktywny sposób, również dla dorosłych			
--	--	--	--

Licznie reprezentowane na spotkaniu środowisko związane z Wisłą określiło mapę potrzeb, jeśli chodzi o wykorzystanie wody. Podkreślano, że dla ożywienia Bulwaru niezbędne jest powstanie nowoczesnej przystani z zapleczem administracyjnym. Ważną kwestią było zapewnienie bezpieczeństwa we współpracy z WOPR, który powinien zyskać lepszą bazę. Kwestie bezpieczeństwa to także oświetlenie i monitoring.

Zwrócono uwagę na potrzebę zadbania o odpowiednią nawierzchnię Bulwaru, a także taką aranżację miejsc odpoczynku, by odpowiadała potrzebom różnych użytkowników – miejsca zacienione, a także chroniące przed deszczem, skupiska siedzisk i miejsc odizolowane, ławki o różnej ergonomii zapewniające komfort odwiedzającym w różnym wieku. Wróciła kwestia toalet, które są tu zdecydowanie niezbędne, a także zapewnienia miejsc aktywnego wypoczynku także dla różnych grup wiekowych.

Z potrzeb związanych ze środowiskiem podkreślano potrzebę rozwiązania kwestii ruchu samochodowego na ulicy Bulwar Filadelfijski. Zaproponowane rozwiązania pokrywały się z sugestiami uczestników ankiety (ruch jednokierunkowy, ograniczenia prędkości albo całkowite wyłączenie Bulwaru). To samo można powiedzieć o wykorzystaniu kultury i dziedzictwa dla ożywienia Bulwaru oraz wykorzystania inspiracji z niego płynących dla aranżacji Bulwaru. Przedstawiciele NGO zwrócili również uwagę na kwestie ekonomiczne i ten głos w procesie konsultacji wydaje się bardzo ważny. Modernizacja z jednej strony będzie olbrzymią inwestycją, a z drugiej ta przestrzeń ma potencjał dla usługodawców, którzy za najem przestrzeni wnosiliby opłaty. Pojawienie się usług jest z kolei bardzo ważne dla funkcjonowania Bulwaru. Oprócz zorganizowanego handlu pojawiła się propozycja organizacji pchlego targu, który byłby cykliczną atrakcją na Bulwarze nawiązującym np. do bukinistów nad Sekwaną.

Podsumowanie dyskusji

- I. Ustalenie listy priorytetów
 Środowisko organizacji pozarządowych jest świadome, jak różne są oczekiwania i potrzeby względem modernizacji Bulwaru, dlatego wszyscy zgodzili się, że powinna powstać lista priorytetów, które powinny zostać uwzględnione w projekcie, szczególnie, że ze względu na kryzys ekonomiczny może okazać się, że środki na inwestycje będą ograniczone.

- II. Możliwość rekonstrukcji historycznej w miejscach, gdzie są ślady - Jeśli nie ma śladów, szukamy nowego języka.
 Kwestie języka estetycznego okazały się dla uczestników spotkania ważne i sporne. Część środowisk widzi Bulwar pełen nawiązań stylistycznych do przeszłości, a duża część uczestników raczej widzi tu nowoczesny design, nie dominujący widocznych i zachowanych w panoramie Bulwaru elementów historycznych. Udział w spotkaniu Konserwatora zabytków był bardzo cenny, ponieważ pozwolił na krótką dyskusję dotyczącą polityki konserwatorskiej, która pozwala na odtworzenie tam, gdzie są zachowane, śladów przeszłości, a nie jest dążeniem do stworzenia skansenu.

- III. Bulwar to miejsce, gdzie jest dużo wolnej przestrzeni, gdzie można pogodzić różne potrzeby różnych grup.
 To bardzo ważna wytyczna do projektowania, która spójna jest z wynikami ankiet. Użytkownicy Bulwaru są bardzo różnorodni, ale taka jest również ta przestrzeń, stąd możliwość wprowadzenia strefowania, które pozwoli na pogodzenie interesów różnych grup. Ważne, by realizując ten postulat pamiętać o zrównoważonym rozwoju.

- IV. W trakcie konsultacji społecznych my nie projektujemy i nie aranżujemy. Tylko tworzymy mapę potrzeb, które powinny być uwzględnione w projekcie rewitalizacji Bulwaru, tak by mieszkańcy i turyści chętnie spędzali czas na Bulwarze. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele organizacji doświadczonych, jeśli chodzi o realizację konsultacji. Ich głos był bardzo cenny w dyskusji i na pewno należy go podkreślić w podsumowaniu konsultacji „Przyszłość Bulwaru Filadelfijskiego”. Wynikiem konsultacji nie jest zbiór gotowych do wdrożenia postulatów, a raczej jest to mapa potrzeb, które posłużą projektantom do stworzenia projektu odpowiadającego potrzebom mieszkańców.

- V. Przeprowadzenie otwartego konkursu architektonicznego.
 Bulwary nadbrzeżne w licznych miastach Europy stały się ich wizytówkami, także w wyniku tego, że koncepcje projektowe były wyłaniane w konkursach architektonicznych. Bulwar Filadelfijski też ma szansę bycia taką wysokiej klasy przestrzenną wizytówką Torunia. Konkurs architektoniczny w przeciwieństwie do przetargu daje szansę na wyłonienie najciekawszej projektowo idei i jest szansą jawnej, publicznej dyskusji nad zaproponowanymi rozwiązaniami.

VI. Etapowanie prac rewitalizacji Bulwaru.

Wszyscy uczestnicy spotkania byli świadomi, że realizacja modernizacji Bulwaru będzie bardzo rozciągnięta w czasie, stąd zgłoszono postulat etapowania prac rewitalizacyjnych połączonego z dobrą informacją dla mieszkańców. To sprawi, że poczują się włączeni w proces, nie tylko na etapie planowania poprzez konsultacje, ale będą po partnersku traktowani przez miasto.

VII. Ustalenie planu działań na dziś.

Po przeprowadzeniu konsultacji często istnieje ryzyko wytracenia społecznej energii i zainteresowania dla poddanego publicznej dyskusji zagadnienia, dlatego środowisko NGO zgłosiło postulat ustalenia planu działań na dziś, który byłby jasnym sygnałem dla uczestników konsultacji i mieszkańców Torunia dotyczącym tego, co stanie się z wynikami procesu. Ten postulat to także sugestia, by myśleć o rewitalizacji Bulwaru nie tylko poprzez długofalowy plan modernizacji infrastrukturalnej, ale także poprzez działania z zakresu rewitalizacji społeczno-kulturalnej, które mogłyby być podejmowane od razu.

5. Podsumowanie oraz rekomendacje

Zrealizowany proces konsultacji pokazał duże zainteresowanie społeczne dla kwestii rewitalizacji Bulwaru Filadelfijskiego. W jego wyniku można sformułować kilka głównych rekomendacji, które powinny stać się wskazaniem do projektowania.

I. Bulwar jest przestrzenią lubianą przez mieszkańców i turystów i to jest jego olbrzymi potencjał. Zgłaszane uwagi i sugestie często podkreślały, że projekt nie powinien zniszczyć ducha tego miejsca, a jedynie poprawić w sposób twórczy, jakość korzystania z niego.

II. Estetyka pojawiała się najczęściej w haśle „mniej betonu, więcej zieleni”. Język stylistyczny rzadziej pojawiał się w komentarzach. Wyrażna jest tęsknota za wysokiej jakości przestrzenią publiczną, która będzie mogła być powodem do dumy dla Torunia.

III. W konsultacjach dominowały aspekty funkcjonowania Bulwaru. Uczestnicy konsultacji, jako użytkownicy tej przestrzeni, chętnie wypowiadali się na temat układu funkcjonalnego, który godziłby ich różne potrzeby. Długi fragment Bulwaru, który był przedmiotem konsultacji, można podzielić w wyniku procesu na trzy główne strefy funkcjonalne: część centralną – reprezentacyjną, miejsce wydarzeń kulturalnych i aktywnego życia społecznego, część za mostem drogowym – przestrzeń aktywnej rekreacji połączonej z mariną, część wokół mostu kolejowego – miejsce spokojnej rekreacji w zieleni, o najbardziej naturalnie zaaranżowanym układzie. Te strefy funkcjonalne powinny spajać ciągi pieszo-rowerowe zaprojektowane w sposób niekrzyżujący ich użytkowników, w sposób bezpieczny. Nie powinny się one ograniczać do samego Bulwaru, ale także wpisywać się w sieć połączeń funkcjonalnych z innymi częściami Torunia.

IV. Ruch drogowy na ulicy Bulwar Filadelfijski

Wyniki ankiety pokazują, że uczestnicy konsultacji skłonni są raczej ograniczyć ruch uliczny, który jest przeszkodą rozdzielającą Stare Miasto od Wisły i bardzo utrudnia dotarcie na Bulwar mieszkańcom i turystom, a nie wyłączyć ulicę z ruchu. Wydaje się jednak, że pytanie o ruch uliczny powinno pozostać otwarte i być przedmiotem dokładnej analizy eksperckiej powiązanej z procesem projektowym dotyczącym przestrzeni samego Bulwaru – deptaku.

V. Bulwar przestrzenią dla mieszkańców i turystów przez cały rok. Zdaniem uczestników konsultacji nowa aranżacja Bulwaru powinna zapewnić możliwość korzystania z tej przestrzeni przez cały rok. Powinny temu służyć elementy infrastruktury, takie jak czynne całoroczne kawiarnie, czy punkty informacji turystycznej, ale także program animacji społeczno-kulturalnej, który jest zdaniem mieszkańców szczególnie ważny w okresie wiosenno-letnim.

VI. Bulwar to ważna dla tożsamości Torunia przestrzeń. W projekcie modernizacji wielu uczestników chciałoby nawiązań, inspiracji, historii tego miejsca, zwiększenia informacji o nim, co miałyby również wymiar edukacyjny.

VII. Zaangażowanie uczestników konsultacji pokazuje, że proces modernizacji jest kwestią ważną społecznie. Zrealizowany etap konsultacji powinien być traktowany, jako wstęp do dalszej dyskusji z mieszkańcami. Jej kolejnym krokiem powinny być konsultacje wokół powstającego już konkretnego projektu. Tylko takie wieloetapowe konsultowanie będzie szansą na prawdziwe włączenie w proces decyzyjny.

Co się stanie z wynikami konsultacji?

Raport z konsultacji „Przyszłość Bulwaru Filadelfijskiego” będzie podstawą stworzenia wytycznych do przyszłej modernizacji Bulwaru. O dalszych pracach dotyczących inwestycji modernizacji Urząd Miasta Torunia będzie informował na swojej stronie internetowej oraz w lokalnych mediach.

Uwagi z konsultacji zebrane podczas spacerów badawczych, „konsultacji przy mapie” oraz spotkań.

Układ graficzny opracowania: na zdjęciu lotniczym pokazany jest obszar Bulwaru Filadelfijskiego, który został objęty konsultacjami. Na wszystkich etapach konsultacji w zgłaszanych przez uczestników uwagach, komentarzach, pomysłach rysował się wyraźny podział na trzy strefy: za mostem drogowym do przystani AZS, część centralną, i część w okolicach mostu kolejowego. Poniższa tabela odwołuje się do tego podziału. Kolumny pod poszczególnymi strefami odwołują się do uwag zgłaszanych do danego fragmentu Bulwaru, kolumna zbiorcza pokazuje uwagi odnoszące się do całej przestrzeni.

SPACERY BADAWCZE		
<p>ODCINEK BULWARU OD MOSTU DROGOWEGO DO PRYZYSTANI AZS</p> <p>poprawić schody basen nie likwidować ławek na zimę kino na otwartej przestrzeni amfiteatr skatepark zagospodarowanie przestrzeni „tu najbardziej lubimy przychodzić” sport strefa sportowa z boiskami zawody motorowodne plac zabaw ciekawie zaaranżowany, może z odniesieniem do historii średniowiecznego Torunia lub inspirowany tradycjami morskimi nastrój i funkcja Hyde Parku marina (miejsca cumownicze, slipowanie łodzi, ochrona, monitoring, sklep, szklarnia, zaplecze sanitarne i administracyjne) realizacja projektu w porozumieniu z innymi nadwiślańskimi gminami (przykład Pętla Żuław)</p>	<p>CENTRALNY ODCINEK BULWARU FILADELFIJSKIEGO</p> <p>więcej zieleni, ławeczki chodnik zlikwidowanie lub zmniejszenie kwietników problem z rowerami – mało miejsca zmiana nawierzchni, ścieżki rowerowe oraz parkingi monitorowane wyznaczyć strefy, gdzie w określonych godzinach można pić piwo poza ogródkami piwnymi toalety kultura płotek zabezpieczający nadbrzeża reprezentacyjna aleja spacerowa ze specjalnie zaprojektowaną zielenią nieinwazyjna, mała architektura ładna nawierzchnia atrakcyjne oświetlenie i detale balustrady zabezpieczające korzystanie z Bulwaru „dywany kwietne” „zamknąć barki z piwem” nadać nowe funkcje – edukacyjne i kulturalne muszla koncertowa – w części centralnej miejsce na rozrywkę i kulturę wyrównane nawierzchnie miejsce na duży plac zabaw i plac zgromadzeń publicznych</p>	<p>ODCINEK BULWARU FILADELFIJSKIEGO W OKOLICY MOSTU KOLEJOWEGO</p> <p>złagodzenie zejścia miejsca do siedzenia zieleni plaża poniżej zamku ławki i zmiana nawierzchni przedłużenie ciągu spacerowego przeźródzeń rekreacji – trawa trawniki zmienić wyraz betonowej skarpy zadbać o lepsze połączenie z wyjściem na winnicę przedłużenie do lasku na Skarpie – ciągu pieszo-rowerowego</p>

UWAGI I POMYSŁY DOTYCZĄCE CAŁEJ PRZESTRZENI BULWARU PODLEGAJĄCEJ KONSULTACJOM

więcej miejsc do siedzenia
 uporządkować ścieżkę dla pieszych
 zapewnić lepsze możliwości dojazdu komunikacją miejską
 osie widokowe – łączność ze Starym Miastem
 brak atrakcji zimą – tylko zimne schody do siedzenia
 dostęp dla niepełnosprawnych – w tym również na statki wycieczkowe
 ożywienie AZS
 więcej jachtów na Wiśle
 toalety samoczyszczące się
 zmiana przekroju schodów tak, by zapewnić lepszy kontakt z wodą
 ścieżka rowerowa
 ulica Bulwar Filadelfijski – przejezdna, ale ze znacznym ograniczeniem prędkości
 barki – więcej różnorodnych funkcji – hotele, kawiarnie
 wypożyczalnia łódek i sprzętu wodnego
 „boathousy”
 schować studzienki, zadbać o gładką nawierzchnię
 barierki przy zejściu do wody
 łącznie z punktem widokowym
 tablice informacyjne
 Bulwar jako widownia regat żeglarskich

SPOTKANIE Z MIESZKAŃCAMI LEWOBRZEŻA 12.10.2011**Charakterystyka przestrzeni od mostu drogowego do przystani AZS:**

- część rekreacyjna, przystosowana do aktywnego wypoczynku
- część Bulwaru dla młodych ludzi

Charakterystyka miejsca od mostu drogowego do mostu kolejowego:

- część zabytkowa
- część dla osób starszych, turystów

ODCINEK BULWARU OD MOSTU DROGOWEGO DO PRYZSTANI AZS

- piaszczysta plaża
- tor dla rowerzystów
- dyskoteka
- kluby dla młodzieży niepełnoletniej
- zimą lodowisko na świeżym powietrzu
- baseny pływające ze „znikającym dnem”
- boisko wielofunkcyjne, ogrodzone tak, by piłka nie wpadała do wody, oświetlone, by można było grać wieczorową porą
- plac zabaw dla dzieci
- głośniki zamontowane na latarniach, z których można byłoby posłuchać muzyki/radia
- parking dla osób poruszających się na motorach
- monitoring
- dokończenie inwestycji „Wodnik”

CENTRALNY ODCINEK BULWARU FILADELFIJSKIEGO

- przelot balonem
- aleja gwiazd
- promenada
- powrót do tradycji przedwojennych, wydzielenie miejsc piknikowych
- podświetlenie schodów oraz budynków sąsiadujących z bulwarem
- więcej zadbanej zieleni
- usunąć asfalt z chodników
- remont drogi przy Bulwarze
- zlikwidować niebezpieczne przejście dla pieszych w okolicy zjazdu z mostu w kierunku Bulwaru (ze ślimaka)

ODCINEK BULWARU FILADELFIJSKIEGO W OKOLICY MOSTU KOLEJOWEGO

- dancing dla osób starszych, z ponadczasową muzyką, usytuowany w okolicy mostu kolejowego
- więcej zieleni

UWAGI I POMYSŁY DOTYCZĄCE CAŁEJ PRZESTRZENI BULWARU PODLEGAJĄCEJ KONSULTACJOM

- ścieżka zdrowia
- ścieżka rowerowa / dla rolkarzy + z rozbudowaną infrastrukturą: stojaki na rowery

<p>- latarnie</p> <p>- ciąg dla pieszych niekolidujący ze ścieżką rowerową</p> <p>Połączenie z drugą stroną miasta:</p> <p>- za duże korki na moście drogowym, zniechęcające do odwiedzania Bulwaru</p> <p>- kolorowe podświetlenie mostu</p> <p>- połączenie ścieżki rowerowej z mostem, wydzielenie ścieżki rowerowej na moście- polepszenie jakości chodnika na moście.</p>		
<p>SPOTKANIE Z MIESZKAŃCAMI PRAWOBRZEŻA 13.10.2011</p>		
<p>Charakterystyka przestrzeni od mostu drogowego do przystani AZS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - część rekreacyjna, przystosowana do aktywnego wypoczynku - tereny przystosowane do plenerowych imprez (mogą to być imprezy sezonowe, ponieważ istotny jest aspekt klimatu) - jest to teren niewykorzystany, ponieważ jest to teren zalewowy, co utrudnia rozwój tego miejsca (powodzie) 	<p>Charakterystyka miejsca od mostu drogowego do mostu kolejowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - część zabytkowa - serce Bulwaru - spokojne miejsce - miejsce wypoczynkowe - Bulwar jako miejsce rodzinne 	
<p>ODCINEK BULWARU OD MOSTU DROGOWEGO DO PRYZSTANI AZS</p> <p><u>Aspekty związane z rekreacją wodną:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - gospodarka odpadami z barek, statków, które będą tu cumować - miejsca postojowe dla kajaków 2X - powrót do tradycji portowych - odnowienie przystani + infrastruktury - możliwość doprowadzenia wody i energii do cumujących statków - marina <p><u>Pomysły dotyczące tej przestrzeni:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - przedłużenie trasy do Parku Bydgoskiego 2X - możliwość obserwowania przyrody - obszar, na którym powinny odbywać się imprezy/koncerty - dyskoteka - kluby dla młodzieży niepełnoletniej - lepsza lokalizacja dla „rozrywki balonowej” - choć gorszy widok na panoramę - stworzenie placu zabaw dla dzieci z wykorzystaniem różnorodności terenu - monitoring 	<p>CENTRALNY ODCINEK BULWARU FILADELFIJSKIEGO</p> <p><u>Aspekty dotyczące drogi przy bulwarze:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - konieczna decyzja: czy zamknąć drogę czy nie - od tego zależy cały rozwój Bulwaru, rozwój gastronomi. Jest to jeden z podstawowych aspektów bezpieczeństwa poruszania się turystów po mieście - drogę przy Bulwarze trzeba zamknąć, jeśli ma tu spacerować więcej turystów 4X - rozwój sieci kawiarni, ale dopiero po wyłączeniu ruchu samochodowego na odcinku Zespołu Staromiejskiego - ograniczenie prędkości - nie ograniczać ruchu drogowego - remont drogi przy Bulwarze - mniejsze znaki drogowe przy Starym Mieście, aktualne zastępują zabytki, są szpeczące - powrót do dawnych nazw ulic - więcej miejsc parkingowych - wyższa kultura parkowania samochodów - bezpieczne przejścia dla pieszych <p><u>Pomysły dotyczące tej przestrzeni:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - przelot balonem - stałe punkty gier, np. stoły do gry w szachy - leżaki - więcej informacji dla turystów - więcej stateczków kursujących po rzece - wyodrębnienie punktu widokowego - barki powinny być bardziej estetyczne i bezpieczniejsze - promenada - nie dla rysunków na murze dotyczących filmu „Rejs” - nie dla skansenizacji tego miejsca - nie dla zbyt agresywnych kolorów - nie dla ToiToi - trzeba uważać, by Bulwaru nie przeładować 	<p>ODCINEK BULWARU FILADELFIJSKIEGO W OKOLICY MOSTU KOLEJOWEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> - podziemny parking - więcej zieleni - stanowiska do łowienia ryb - zawody wędkarskie

<p>UWAGI I POMYSŁY DOTYCZĄCE CAŁEJ PRZESTRZENI BULWARU PODLEGAJĄCEJ KONSULTACJOM</p> <p><u>Informacje ogólne dotyczące Bulwaru:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - klimat jest jednym z podstawowych czynników decydujących o rozwoju infrastruktury gastronomicznej - wszystkie elementy, nowe rozwiązania i ulepszenia wprowadzone na Bulwarze nie mogą być w jednym miejscu - pogłębienie rzeki spowoduje rozwój infrastruktury - promocja użytkowania Bulwaru w sposób kulturalny - Bulwar powinien być dostosowany do wszystkich grup społecznych - identyfikacja wizualna - Bulwar jako przestrzeń łącząca Park Bydgoski z osiedlem Rubinkowo - połączenie funkcjonalne przestrzeni - wskazane są połączenia funkcjonalne na Bulwarze - przenikanie funkcji na obszarze całego Bulwaru - Bulwar jako atrakcyjne i estetyczne miejsce - Bulwar jako miejsce, na którym chce się spędzić niedzielne popołudnie z rodziną - Bulwar jako miejsce do spacerowania z psem - Bulwar jako miejsce kontaktu z naturą - aspekt estetyki jest bardzo ważny - dostępność rozrywek, życia nocnego - ogólnie rozumiana rozrywka na Bulwarze/ rozwój sfery rozrywkowej 2X <p><u>Pomysły dotyczące całej przestrzeni Bulwaru:</u></p> <p>Aktywny wypoczynek/ sport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpieczne/ niekolizyjne ścieżki rowerowe - nowoczesne nawierzchnie dla sportowców - Bulwar jako miejsce do biegania - ciąg dla pieszych niekolidujący ze ścieżką rowerową - ścieżka rowerowa / dla rolkarzy + z rozbudowaną infrastrukturą: stojaki na rowery <p><u>Udogodnienia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa oświetlenia/latarnie, co jest równoznaczne z bezpieczeństwem 3X - zmiana nawierzchni/ chodników - nowoczesne toalety, samoczyszczące się 6X - nie dla ToiToi, plastikowych budek, brzydkich sanitariatów - europejskie standardy ekologiczne- segregacja odpadów, również po psach 		
<p>KONSULTACJE PRZY MAPIE</p>		
<p>ODCINEK BULWARU OD MOSTU DROGOWEGO DO PRYZYSTANI AZS</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mini Golf z zapleczem gastronomicznym - basen - skatepark - zawody modelarskie (+ komentarz: Super) - lodowisko - lotnisko helikopterów - ładna zieleń – park - plac zabaw + siłownia na świeżym powietrzu - plac zabaw koło Wodnika jest pusty - mini siłownia z mini skateparkiem, plac zabaw - plac zabaw + organizacja festynów - park - lodowisko na Wiśle - naprawa części AZS 	<p>CENTRALNY ODCINEK BULWARU FILADELFIJSKIEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> - możliwość picia piwa na leżakach - luneta do oglądania promenady - fontanny 2X - fontanom mówimy nie! 5X - cafe bar - miejsca, gdzie można coś zjeść 3X - możliwość- miejsca do różnorodnych gier planszowych, np. stoły do gry w szachy - monitorowany parking dla rowerów (+ komentarz: Popieram) - „Odwrócona panorama”- tablica informacyjna z opisem zabytków widzialnych z Bulwaru - Katarzynka powinna być chroniona - kilka sklepików z różnymi napojami - za dużo betonu (+ komentarz: Popieramy) 3X 	<p>ODCINEK BULWARU FILADELFIJSKIEGO W OKOLICY MOSTU KOLEJOWEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> - dancing dla osób starszych, z muzyką ponadczasową, przy której każdy potrafi się bawić w okolicy mostu kolejowego - więcej zieleni - ścieżka wspinaczkowa - więcej zieleni i miejsc do siedzenia - plac zabaw dla najmłodszych - skarpa w pobliżu mostu kolejowego- winnica <p>Udogodnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodatkowy most (+ komentarz: Zdecydowanie)ławki nie tylko w kierunku południowym - dodatkowy most (+ komentarz: Zdecydowanie) - molo

<ul style="list-style-type: none"> - boiska, plac zabaw miejsc do rekreacji np. do siatkówki i badmintonu (+ komentarz: Popieramy) - zawody pływakie - plaża z dostępem do wody - sztuczna plaża w okresie letnim - coroczna scena (przenośna) dla różnych wydarzeń muzycznych i teatralnych np. na wodzie - coroczne wędkarskie mistrzostwa Torunia - kino pod otwartym niebem 2X - ścieżka rowerowa zapętlona połączona z Parkiem Bydgoskim - tarasy - sanitariaty + infrastruktura portowa dla żeglarzy - Mini Golf z zapleczem gastronomicznym (za portem AZS) (+ komentarze: jestem za, ja też jestem za 2X) - zjeżdżalnie dla dzieci (rysunek małej dziewczynki przedstawia zjeżdżalnię) - miejsce spotkań, np. przenośna scena, umożliwiająca rozwój kulturalny - duży i rozbudowany plac zabaw dla dzieci (Taki jak na plaży miejskiej w Gdyni) (+ komentarz: 2X Popieram) - pływające pomosty - wyczyszczenie i pogłębienie portu AZS - marina dla żaglówek, motorówek - ogrodzony wybieg dla psów - przedłużenie Bulwaru w kierunku Parku Bydgoskiego – deptak+ ścieżka rowerowo-rekreacyjna - połączenie z Parkiem Bydgoskim (2X) - hangary, w których można trzymać sprzęt wodny przez zimę, dostępny nie tylko dla AZS - wypożyczalnia sprzętu sportowego: rowery, kajaki, rowery wodne (4X) - zamknięty basen z różnymi rzeczami - ładna zieleń – park - plac zabaw + siłownia na świeżym powietrzu - remont przystani AZS - poprawić chodnik, schodki, co najmniej do stanu, w jakim jest część środkowa - od mostu do AZS generalny remont, bo źle to wygląda - most dla pieszych - stare schody tu są - można wybić sobie zęby - równy chodnik i schody - zagospodarowanie terenu w jakikolwiek sposób - zieleń - naturalna - zmodernizowanie infrastruktury orlika (ławki, drogi dla rowerzystów, śmietniki) 	<ul style="list-style-type: none"> - za dużo betonu i za mało trawy oraz drzew - ławki w stylu gotyckim, nawiązujące do architektury miasta - więcej ławek miejsc do wypoczynku, więcej zieleni - więcej zieleni - więcej zieleni i ławek - udostępnienie parkingu dla aut pod mostem drogowym dla mieszkańców i turystów - jako strefa płatnego parkowania - koniecznie ścieżka do jazdy na rolkach i rowerach- koniecznie asfaltowa, a nie kostka - ograniczenie ruchu aut na ulicy, ale dopiero po oddaniu do użytku nowego mostu drogowego przez Wisłę - rysunek małego dziecka przedstawiający lodziarnię - usunąć drogę!! (2X) - street for bike - więcej zieleni wyższej niż tylko klomby np. pnące rośliny na antresolach/altankach - niewielkie zadaszania ze szkła fotochronnego z stolikami lub tylko z ławkami otoczonymi pnącą zielenią (+komentarz: Lubię!) - dobre oświetlenie - wydzielić drogę rowerową - teraz jest konflikt: piesi kontra rowerzyści - miejsca, gdzie można coś zjeść - więcej ławek, miejsc do wypoczynku, więcej zieleni (3X) - więcej zieleni - most lub kładka wisząca, prowadząca do panoramy lub stały prom (Dałabym na to pieniądze) - zlikwidować statki z piwem - połączenie z panoramą (3X) - zmiana nazwy z Bulwaru Filadelfijskiego na Bulwar Toruński - zachęcić artystów, by chcieli tu wystawiać swoje dzieła (2X) - nie modernizować przestrzeni - namiot, gdzie będą koncerty - mniej Straży Miejskiej - bezpieczny wyjazd z parkingu pod mostem drogowym - punkt informacji turystycznej i bieżących informacji przy parkingu pod mostem 2X - jeden Toi-Toi to za mało! - więcej szaleństw miejskich 	<ul style="list-style-type: none"> - więcej ławek bardzo różnorodnych, dostosowane dla osób starszych, większych grup (3X) - cafe na otwartym powietrzu - wstawić więcej elementów treningowych zamiast betonu - dziewczynka o imieniu Weronika narysowała huśtawkę - plac zabaw dla dorosłych- siłownia, taka jak w Inowrocławiu - tarasy drewniane wydłużające brzeg do spacerowania, bliżej Wisły, zamiast nieprzyjemnych schodów betonowych - pomost o formie półwyspek z ławeczkami - miejsce dla wspinaczki dla każdego - jakiś bar - wielki plac zabaw i ładny duży park z kwiatami i zwierzętami - odświeżenie trasy zielonej wzdłuż Wisły łączącej Bulwar z Rubinkowem (3X)
<p>UWAGI I POMYSŁY DOTYCZĄCE CAŁEJ PRZESTRZENI BULWARU PODLEGAJĄCEJ KONSULTACJOM Pomysły dotyczące tej przestrzeni:</p>		

- ścieżka rowerowa / dla rolkarzy + z rozbudowaną infrastrukturą: stojaki na rowery, dwupasmowa 5X
- ścieżka sportowa dla rowerzystów, rolkarzy, wokół Bulwaru, Kępy Bazarowej oraz obu mostów
- ścieżka zdrowia 2X
- trakt dla biegaczy z bezpieczną nawierzchnią
- stworzenie infrastruktury dla dzieci i miejsc zabaw i wypoczynku dla całych rodzin
- ciąg dla pieszych niekolidujący ze ścieżką rowerową
- więcej wydarzeń kulturalnych: wianki, wystawy, biegi
- więcej restauracji, aktualnie jest tu brak możliwości zjedzenia posiłków
- ścieżka rowerowa zapętłona łącząca Park Bydgoski ze Skarpą
- sanitariaty
- ogólna modernizacja
- Bulwar jako widowia dla ludzi, z której można oglądać wyścigi łodzi, przedstawienia na platformie na Wiśle
- klomby z ładną zielenią
- nadzór Straży Miejskiej nad osobami, które wyprowadzają swoje psy i nie sprzątają kup
- gładka nawierzchnia (2X)
- ścieżka sportowa dla rowerzystów, rolkarzy, wokół Bulwaru, Kępy Bazarowej oraz obu mostów
- więcej restauracji, aktualnie jest tu brak możliwości zjedzenia posiłków
- więcej ławek, też takich, na których można było siedzieć na krawędzi Wisły 6X
- więcej koszy (+ komentarz: Koniecznie) 2X
- więcej toalet
- latarnie 2X
- kwiaty na skarpie, a nie na chodnikach
- zagospodarowanie Wisły, jako drogi wodnej z Zachodniej Europy na Wschód
- uruchomienie mostu tymczasowego dla samochodów osobowych obok mostu kolejowego od ul. Warszawskiej do ul. Dybrowskiego
- konkursy związane z Wisłą: wyścigi różnych łodzi (sportowych), łowienie ryb na wędkę (pod względem wielkości lub ilości), wydobywanie żwiru z Wisły na łdzie- kto więcej- połączenie przyjemnego z pożytecznym, łowienie ryb na świetliki, w porze wieczornej,
- umieszczenie widoków nowych budowli i osiedli, które powstają w Toruniu- jako wystawa- jak rozwija się Toruń
- organizowanie wieczorów rozrywkowych na statkach, gdzie będą zapraszani: artyści, komicy, satyrycy, piosenkarze, muzycy
- występy sportowe np. skoki do Wisły na spadochronach
- założenie kilku barów dla spacerowiczów z np. pieczonymi rybami, sałatkami, ciastami
- organizowanie wystaw np. kwiatów, wyrobów artystycznych, żywności ekologicznej
- by uczcić M.Kopernika, organizowanie pokazów astronomicznych np. oglądanie nieba przez lunety, oglądanie zachodów słońca
- założyć kolejkę linową od Dworu Mieszczkańskiego do tarasu widokowego
- powrót do tradycji: wianki na wiśle
- wyłączenie ruchu samochodowego

Zdj. 1. Użytkownicy Bulwaru Fildelfijskiego - aktualne sposoby korzystania z przestrzeni.

Zdj. 2. Użytkownicy Bulwaru Fildelfijskiego - aktualne sposoby korzystania z przestrzeni.

Zdj. 3. Centralna część Bulwaru Filadelfijskiego - stan aktualny.

Zdj. 4. Część Bulwaru Filadelfijskiego wokół przystani AZS - stan aktualny.

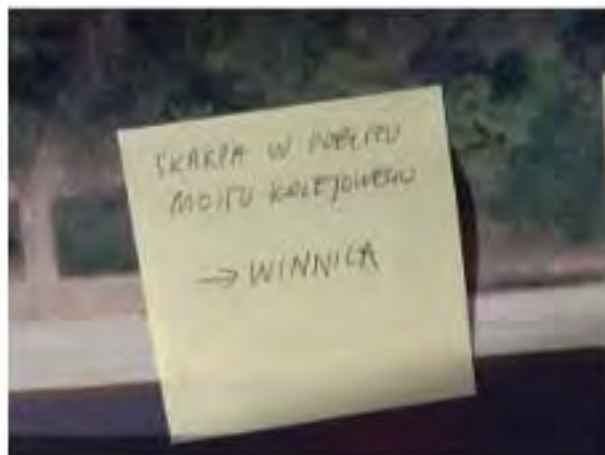
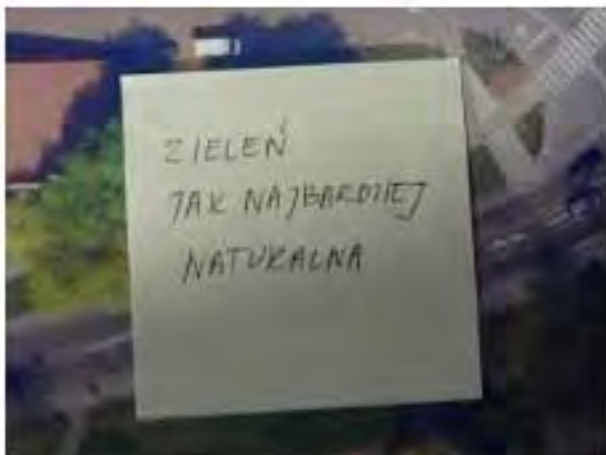
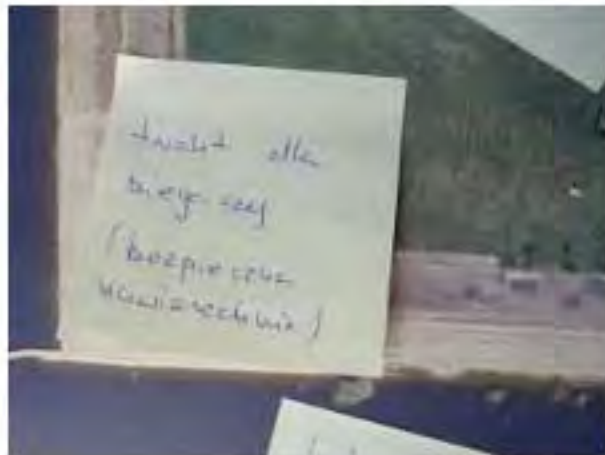
Zdj. 5. Część Bulwaru Filadelfijskiego wokół przy moście kolejowym - stan aktualny.

Zdj. 6. Punkt konsultacyjny na Bulwarze Filadelfijskim oraz na Rynku Staromiejskim.

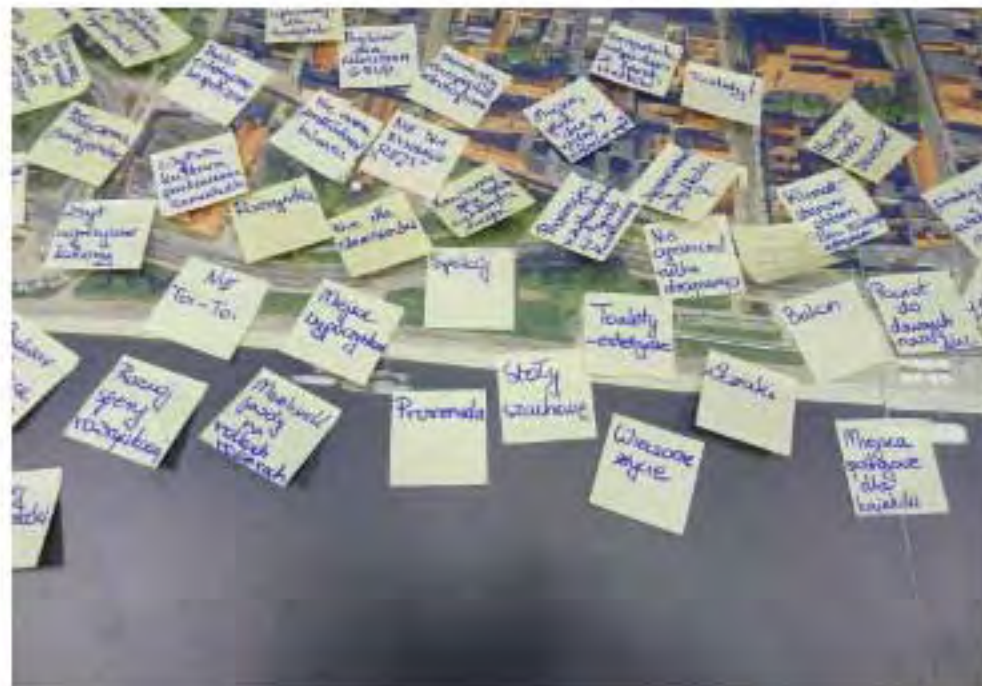

Zdj. 7. Konsultacje przy mapie - zdjęciu lotniczym. Na karteczkach propozycje uczestników dotyczące modernizacji Bulwaru i zdjęcie pokazujące propozycję.

Zdj. 8. Jeden ze spacerów badawczych po Buwarze Filadelfijskim.

Zdj. 9. Spotkania z mieszkańcami oraz warsztat dla organizacji pozarządowych.